

SZÉKESFEHÉRVÁRI KOSSUTH LAJOS ÁLTALÁNOS ISKOLA

NEVELÉSI PROGRAM

Módosítva

Székesfehérvár

2016.

TARTALOMJEGYZÉK

1.	A szakmai alapidokumentum főbb gondolataiból	3
2.	Küldetésnyilatkozat.....	4
3.	Helyzetelemzés	4
4.	Az iskolában folyó nevelő-oktató munka feltételei	5
5.	Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai	7
6.	Az iskolánkban folyó nevelő-oktatómunka eszköz- és eljárás rendszere	12
7.	A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok.....	13
8.	Közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok	15
9.	A tehetséggondozás és a felzárkóztatás módszerei és szervezeti formái.....	16
10.	A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program	23
11.	Pályaorientációs tevékenység.....	24
12.	A beilleszkedési, magatartási nehézségek enyhítése	24
13.	A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység	26
14.	Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek	28
15.	Egészségnevelési, egészségfejlesztési program	34
16.	Környezeti nevelési program	34
17.	Iskolahasználók az iskolai közéletben	59
18.	A pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke.....	62
19.	A pedagógiai programmal kapcsolatos intézkedések	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
20.	Legitimációs lap.....	64

1. A SZAKMAI ALAPDOKUMENTUM FŐBB GONDOLATAIBÓL

A köznevelési intézmény

Megnevezése

- Hivatalos neve: Székesfehérvári Kossuth Lajos Általános Iskola

Feladatellátási helyei

- Székhelye: 8000 Székesfehérvár, Pozsonyi utca 99.

Alapító és a fenntartó neve és székhelye

- Alapító szerv neve: Emberi Erőforrások Minisztériuma
- Alapítói jogkör gyakorlója: emberi erőforrások minisztere
- Alapító székhelye: 1054 Budapest, Akadémia utca 3.
- Fenntartó neve: Klebelsberg Intézményfenntartó Központ
- Fenntartó székhelye: 1054 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 42-46.

Típusa: általános iskola

OM azonosítója: 030047

Köznevelési és egyéb feladata:

- általános iskolai nevelés oktatás
 - nappali rendszerű iskolai oktatás
 - alsó, tagozat, felső tagozat
 - sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelése-oktatása (mozgásszervi fogyatékos, érzékszervi fogyatékos, beszéd fogyatékos, halmozottan fogyatékos, autizmus spektrumzavar, egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdők)
- Az iskola maximális létszáma: 831 fő
- Iskolai könyvtár saját szervezeti egységgel

A feladatellátást szolgáló vagyon és a felette való rendelkezés és használat joga

- 8000 Székesfehérvár, Pozsonyi utca 99.
 - Helyrajzi szám 11777/2
 - Hasznos alapterülete. bruttó 5278nm
 - Intézmény jogköre. Ingyenes használati jog
 - KLIK jogköre: Ingyenes használati jog
 - Működtető neve: Székesfehérvár Megyei Jogú Város önkormányzata
 - Működtető székhelye: Székesfehérvár, Városház tér 1.

2. KÜLDETÉSNYILATKOZAT

Kodály útját járva hisszük és valljuk:

„Zene nélkül nincs teljes ember”

- Olyan iskola működtetésére törekszünk, amely tanulóinknak modern, a társadalmi igényeknek megfelelő ismereteket nyújt, miközben bevezetjük őket a művészetek, elsősorban a zene világába.
- Meg kívánjuk őrizni a Magyarországon immár a „kulturális örökség” részének nyilvánított emelt szintű ének - zenei oktatást, mely az aktív zenélés, közös éneklés mellett fogékonnyá teszi a gyermekeket más emberek, közösségek és kultúrák értékeinek befogadására is.
- A komplex személyiségfejlesztés érdekében olyan készségek, képességek – mint például problémamegoldás, kreativitás, absztrahálás elemző gondolkodás – kibontakoztatását tartjuk fontosnak, mely segíti tanulóinkat az őket körülvevő világ megértésében, megismerésében. Ezek szellemében a korszerű, alkalmazásra képes matematikai műveltség kialakításának érdekében 5-8. évfolyamon emelt szintű matematikaoktatást folytatunk évfolyamonként egy csoportban.
- A tehetséggondozás mellett a hátrányok leküzdésével igyekszünk minden tanulóinknak egyenlő esélyt biztosítani az általános műveltség alapjainak elsajátításához, az egész életen át tartó tanulás képességének megszerzéséhez.
- Fontosnak tartjuk a mindennapos testnevelést, hiszen a sport nem csak a testi nevelésnek, hanem a léleknek is az egyik leghatásosabb, legnemesebb nevelő eszköze. Tanulóink körében olyan életmód kialakítására, megismertetésére törekszünk, melynek szerves része a mozgás és az egészség megőrzése.

3. HELYZETELEMZÉS

Iskolánkat, az öreghegyi városrész iskoláját 1952-ben létesítették. Az intézmény 1991-ben új, korszerű épületszárnnyal bővült, majd 1993-ban felújításra került a régi épületrész is.

Intézményünk épülete (tantermei, széles folyosói és egyéb helyiségei) kényelmesen berendezettek, és jól biztosítják a tanuláshoz szükséges igényes környezetet. Az iskola épületét tágas iskolaudvar és park veszi körül. A parkban sok fa veti az árnyékot, adja a jó levegőt és biztosítja a szép környezetet. Az udvaron két aszfaltos tornapálya található.

Iskolánk igen szép környezetben, városunk kertvárosi, zöldövezetes részében épült. Intézményünk szerves, integráns része az adott lakókörnyezetnek. A terület természeti- és kulturális értékekben gazdag, így ezen lehetőségeket, adottságokat jól fel tudjuk használni oktatási, nevelési feladataink megvalósításához

4. AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA FELTÉTELEI

4.1. Tárgyi, dologi feltételek

A tanítás-tanulás folyamatához megfelelő minőségű és mennyiségű technikai felszerelés áll rendelkezésünkre.

A TÁMOP 3.1.4/08/02-0064, TIOP 1.1.1/07, TIOP 1.1.1/09. TÁMOP 3.1.7) pályázati forrásból tervszerű eszközfejlesztéssel javítottuk az egyes szakmai területek lehetőségeit:

- könyvtár (számítógép, oktatóprogramok, digitális tananyaggyűjtemény, állománybővítés),
- iskolai sportkörök, testnevelés (sporteszközök),
- számítástechnika (a géppark korszerűsítése, hálózat kialakítása, Internet hozzáférés),
- nagy értékű szemléltetőeszközök a különböző szaktárgyak tanításához,
- variálható tanterem berendezés a csoportfoglalkozásokhoz,
- a 2009/2010-es tanévben a TÁMOP 3.1.4/08/02-0064 pályázat támogatta a kompetencia alapú oktatás tárgyi feltételeinek megteremtését. Ennek keretében került beszerzésre:
 - o 11 db laptop a projektben résztvevő pedagógusok számára,
 - o 1 db nagyteljesítményű nyomtató, 1 db fényképezőgép,
 - o 2 db projektor,
 - o kis értékű tárgyi eszközök, irodaszerek,
 - o interaktív tananyagok, taneszközök,
 - o a kompetencia területek oktatását segítő tankönyvek, taneszközök.

Az igényes munka feltételei adottak 400-nál több diákunk és nevelőtestületünk tagjai számára.

Szaktantermeink állnak rendelkezésre a következő tárgyak tanításához: technika, fizika, kémia, számítástechnika.

Az ének–zene oktatását és a kórusmunkát jó minőségű hanghordozókkal, ritmushangszerekkel, zongorával felszerelt ének szaktanteremben biztosítjuk.

Az idegen nyelvek tanítását csoportbontásban oldjuk meg.

Gyermekeink testi neveléséhez ideálisak a körülményeink. Az udvari sportpályák használatán túl két jól felszerelt tornateremben tartjuk a testnevelést. Biztosítjuk a lehetőséget tanulóink számára a mindennapos testnevelésre.

4.2. Személyi feltételek

Pedagógiai programunk megvalósítója a 43 fős nevelőtestület.

Mindannyian felsőfokú végzettséggel, szakmai megalapozottsággal látják el munkájukat. Néhányan több diplomával, pedagógus szakvizsgával és közoktatási vezetői végzettséggel rendelkeznek. A 2014-es minősítés során mesterpedagógus besorolást szerzett négy pedagógus, akik köznevelési szakértői tevékenységet is végeznek.

Éveken át végzett magas színvonalú munkájuk alapján többen kaptak tanácsosi, főtanácsosi címet.

A továbbképzések iránya változatos:

- szakmódszertani,
- fejlesztő pedagógiai,
- különféle műveltségterületekhez kapcsolódó,
- számítástechnikai,
- sportági,
- gyermek és ifjúságvédelmi,
- alternatív pedagógiai módszertani,
- életvezetési,
- integrált nevelési.

A 2009/2010-es tanévben a TÁMOP 3.1.4/08/02-0064 pályázat támogatta intézményünk pedagógusainak innovációra való felkészítését is. Tantestületünk közel fele, 20 pedagógus vehetett részt 14 különféle témájú 30-120 órás továbbképzéseken:

- szövegértés-szövegalkotás 1 - 4. évf.	3 fő
- matematika 1 - 4. évf.	2 fő
- szövegértés-szövegalkotás 5 - 8. évf.	1 fő
- szociális, életviteli és környezeti 7 - 12. évf.	1 fő
- életpálya-építési 7 - 12. évf.	1 fő
- idegen nyelv (angol) 7 - 12. évf.	1 fő
- menedzsmentképzés	3 fő
- számítástechnikai alapismeretek	5 fő
- interaktív tábla az oktatásban	12 fő
- projekt módszer, projektalapú oktatás	14 fő

- kooperatív módszertanra épülő együttműködés	4 fő
- differenciált tanulásszervezés lehetőségei és módszerei	3 fő
- az óvoda-iskola átmenet támogatása	1 fő
- pedagógiai értékelés a gyakorlatban	1 fő
- SNI képzés	2 fő
- Tantestületi képzés, kooperatív módszertan	30 fő

A mindenkit érintő tantestületi képzéssel együtt összesen 86 tanúsítvány került pedagógusaink birtokába.

A TÁMOP pályázat eredményeképpen a nevelőtestület feladata a kompetencia alapú oktatás minél szélesebb körű adaptációja, az intézmény tanulóinak szociokulturális sajátosságainak és az intézmény adottságainak figyelembevételével történő beépítése és alkalmazása. A szakmai munkaközösségek feladata, hogy az új módszereket és eszközöket az intézmény minden pedagógusa megismerje, és munkája során alkalmazza.

5. AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, CÉLJAI, FELADATAI

5.1. Az osztályközösség vezetője az osztályfőnök, akit az igazgató bíz meg.

Az osztályfőnökök feladatai és hatáskörük:

- az iskola pedagógiai programjának szellemében nevelik osztályaik tanulóit, munkájuk során tekintettel vannak a tanulók személyiségfejlődésének sajátosságaira;
- segítik az osztályközösség kialakulását, a tanulók szociális készségének fejlődését;
- segítik és koordinálják az osztályukban tanító pedagógusok munkáját;
- rendszeres kapcsolatot tartanak fenn az osztály szülői munkaközösségével, illetve a szülői közösség tagjaival,
- figyelemmel kísérik a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét;
- minősítik a tanulók magatartását, szorgalmát;
- ellátják az osztályaikkal kapcsolatos ügyviteli teendőket (az osztálynapló vezetése, ellenőrzése, félévi és év végi statisztikai adatok szolgáltatása, bizonyítványok megírása, továbbtanulással kapcsolatos adminisztráció elvégzése, hiányzások igazolása stb.);
- segítik és nyomon követik osztályaik kötelező orvosi vizsgálatait; kapcsolatot tartanak a védőnővel

- kiemelt figyelmet fordítanak az osztályaikban végzendő gyermekvédelmi feladatokra, folyamatos kapcsolatot tartanak az intézmény gyermek- és ifjúságvédelmi felelősével;
- tanulóikat rendszeresen tájékoztatják az iskola előtt álló feladatokról, motiválják őket azok megoldására, közreműködnek a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében;
- javaslatot tesznek a tanulók értékelésére (jutalmazás, büntetés), segítyezésére;
- aktív közreműködésükkel segítik az osztályfőnöki munkaközösség munkáját;
- rendkívüli esetekben órát látogatnak osztályaikban;
- iskolán kívüli programokat szervez, kíséri a tanulókat

5.2. A nevelő-oktató munkánk pedagógiai alapelvei

- A tanulók személyiségének minél teljesebb kibontakoztatása
- Az életkori és egyéni sajátosságok figyelembe vétele
- Az esélyegyenlőség biztosítása
- Európai és humanista értékrend kialakítása
- A kompetencia alapú oktatás bevezetése, elterjesztése
- A digitális írástudás kialakítása
- Az SNI-s tanulók integrált oktatása
- Alkotó pedagógiai klíma megteremtése

Nevelőtestületünk a következő emberképet vallja magáénak:

Testileg, lelkileg harmonikusan fejlett, a korszerű műveltség alapjaival rendelkező, jövőorientált, művészetek iránt fogékony ember.

5.3. Nevelő-oktató munkánk céljai

- az eredményes tanulás elsajátíttatása,
- a tanulók felkészítése az egész életen át tartó tanulásra,
- a felnőtt élet sikeressége szempontjából kiemelt fontosságú kulcskompetenciák fejlesztése,
- a tanulók képességeinek és kulcskompetenciáinak egyénre szabott fejlesztése,
- a különböző érdeklődésű, eltérő képességű gyerekek együtt nevelése, oktatása,
- a helyes énkép, önismeret kialakítása,
- környezettudatos magatartás és életvitel kialakítása,
- népünk kulturális örökségének megismerése,

- egyetemes kultúra-európai azonosságtudat,
- a partnerkapcsolatok fejlesztése,
- a digitális írástudás elterjesztése,
- a nevelőtestület módszertani kultúrájának fejlesztése,
- önálló intézményi innováció megvalósítása, nyomon követése.

5.4. Nevelő-oktató munkánk feladatai

- a kompetencia alapú oktatás kiterjesztése,
- az élethosszig tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciák elsajátíttatása,
- a tudás- és a képességfejlesztés helyes arányának megtalálása,
- életközeli tanulási környezet kialakítása,
- tevékenységközpontú tanítási-tanulási gyakorlat megvalósítása,
- az egyéni képességek kibontakoztatása, szociális-kulturális környezetből eredő hátrányok csökkentése,
- az integrált neveléssel kapcsolatos nevelő-oktató munka korszerűsítése,
- egységes, differenciált és egyénre szabott tanulási követelmények, ellenőrzési-értékelési eljárások alkalmazása,
- a modern, személyközpontú, interaktív, adaptív, tapasztalati tanulásra alapozó tanulásszervezési eljárások, módszerek alkalmazása,
- IKT eszközök készségszintű alkalmazásának fejlesztése,
- a könyvtár és az informatikai eszközök használata,
- az anyanyelv igényes használata, az elektronikus média szerepének tudatosítása,
- az egészségnevelési és környezeti nevelési program megvalósítása,
- történelmünk, tudományos és kulturális életünk nagy alakjainak megismertetése,
- a különböző kultúrák, szokások, a másság elfogadtatása,
- korrekt, naprakész tájékoztatás, igényfelmérés.

5.5. Az optimális elsajátítás kritériumai

- állandósult tartósság,
- optimális használhatóság,
- az alrendszer kiépülése (tapasztalati szint, értelmező szint).

A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása

A nemzeti alaptanterv tartalmi szabályozása alsó tagozat első két évében a lehetővé teszi, sőt ösztönzi az ebben az életkorban a tanulók között tapasztalható különösen jelentős egyéni fejlődésbeli különbségek pedagógiai kezelését. Az alapfokú nevelés-oktatás első szakaszában:

- az iskolába lépő kisgyermekben óvjuk és továbbfejlesztjük a megismerés, a megértés és a tanulás iránti érdeklődést és nyitottságot;
- átvezetjük a gyermeket az óvoda játékközpontú tevékenységeiből az iskolai tanulás tevékenységeibe, közvetítjük az elemi ismereteket, szokásokat alakítunk ki;
- fogékonnyá tesszük saját környezete, a természet, a társas kapcsolatok és a társadalom értékei iránt;
- teret adunk a gyermek játék és mozgás iránti vágyának, segítjük természetes fejlődését, érését;

Az alsó tagozat harmadik–negyedik évfolyamán erőteljesebbé – a negyedik évfolyam végére már meghatározóvá – válnak az iskolai teljesítmény-elvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok. Az alapfokú nevelés-oktatás ezen szakaszában a nemzeti alaptanterv fejlesztési feladataira összpontosítva az alapvető képességek, készségek, kompetenciák fejlesztése érdekében:

- a tanítási tartalmak feldolgozásának folyamatában – élményszerű tanulással, problémahelyzetekből kiinduló izgalmas tevékenységekkel, kreativitást ösztönző feladatokkal – fejlesztjük az alapvető képességeket és alapkészségeket,
- szabályozott és kötetlen tevékenységekkel fejlesztjük a kisgyermekben a felelősségtudatot, a kitartást, az önállóságot, megalapozzuk reális önértékelését;
- mintákat és gyakorlóterepet adunk, magatartási normákat, szabályokat közvetítünk a társas közösségekben való részvétel és együttműködés tanulásához, a problémamegoldáshoz, konfliktuskezeléshez;
- támogatjuk az egyéni képességek kibontakozását, segítjük a tanulási nehézségekkel való megküzdés folyamatát;
- törődünk azoknak a hátrányoknak a csökkentésével, amelyek a gyermek szociális-kulturális környezetéből vagy a szokásostól eltérő ütemű éréséből, fejlesztési szükségleteiből fakadhatnak;
- az alapvető képességek, készségek, kompetenciák fejlesztésében a tanulói tevékenységekre építünk, ha szükséges az egyéni sajátosságokra épülő differenciált tanulás-szervezéssel és bánásmóddal;
- bevezetjük és alkalmazzuk az együttműködésre építő kooperatív tanulási technikákat és tanulásszervezési módokat;
- a tanulók egyéni fejlettségére és fejlesztési szükségleteire ügyelve, differenciálással fokozatosan növeljük a tanulói terhelést és teljesítményelvárást.

A felső tagozaton folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képesség-együttesek és tudástartalmak megal-

pozásának folytatása. Az 5–6. évfolyamon továbbra is az alapkészségek fejlesztése kap fő hangsúlyt, szervesen folytatva az alsó tagozatos szakasz nevelő-oktató munkáját. Ebben a szakaszban:

- pedagógiai munkánk középpontjában a tanulók egész személyiségének, tudásának, képességeinek fejlődése, fejlesztése áll, figyelembe véve, hogy az oktatás és nevelés színtere nemcsak az iskola, hanem a tanulók életének és tevékenységének számos más színtere, is;
- igazodunk a gyermeki gondolkodás fejlődéséhez, az életkori sajátosságokhoz, figyelembe vesszük, hogy a 10–12 éves tanulók gondolkodása erősen kötődik az érzékelés útján szerzett tapasztalatokhoz, ezért fejlesztésünket az integratív-képi gondolkodásra alapozzuk;
- kiemelt figyelmet fordítunk az eredményes tanulás módszereinek, technikáinak elsajátíttatására, a tanuláshoz, a feladatokban való részvételhez szükséges kompetenciaterületek és koncentrációs képességek, akarati tulajdonságok fejlesztésére;
- fejlesztjük és bővítjük az együttműködésre építő kooperatív tanulási technikákat és tanulásszervezési módokat;
- feladatunknak tekintjük az egyéni adottságok, képességek megismerésén alapuló önismeret fejlesztését, a tanulók tanulási és társas motivációinak, önbizalmának növelését. Ehhez előnyben részesítjük az életszerű, valóságos problémák és feladathelyzetek teremtését az önkifejezéshez, az ismeretszerzéshez, a kísérletezéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz.

A felső tagozat hetedik–nyolcadik évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata – a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben – a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése. Ebben a szakaszban:

- hangsúlyossá válik az elvont fogalmi és elemző gondolkodás képességének fejlesztése;
- pedagógiai tevékenységünk hangsúlyos eleme az önálló munkára, gondolkodásra és a tanulási tevékenység tudatos, intenzív alkalmazására nevelés, készítés;
- az önművelésre készítéssel megalapozzuk az életen át tartó tanulás és fejlődés igényét;
- a tanulókat érdeklődésüknek, képességüknek és tehetségüknek megfelelően készítjük fel a pályaaorientációra, pályaválasztásra és továbbtanulásra;
- megalapozzuk a tanulók felkészültségét a jogok és kötelességek törvényes gyakorlására, felkészítjük őket a társadalomba való beilleszkedésre;
- fejlesztjük és bővítjük az együttműködésre építő kooperatív tanulási technikákat és tanulásszervezési módokat;
- fejlesztő értékeléssel és az önértékelés képességének fejlesztésével, az önismeret alakításával az együttműködés értékének tudatosítása a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban és a különböző csoportokban.

6. AZ ISKOLÁNKBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓMUNKA ESZKÖZ- ÉS ELJÁRÁS RENDSZERE

A nevelés kiemelkedő szerepet tölt be a munkánkban, s ez megkívánja, hogy a módszereket a nevelés folyamatában betöltött szerepük alapján csoportosítsuk.

A meggyőzés, felvilágosítás, tudatosítás módszerei:

- az oktatás valamennyi módszere,
- meggyőzés,
- példakép,
- bírálat,
- önbírálat,
- beszámoló.

A tevékenység megszervezésének módszerei:

- követelés,
- ellenőrzés,
- értékelés,
- játékos módszerek,
- gyakorlás.

A magatartásra ható módszerek:

- helyeslés,
- biztatás,
- elismerés.

A nevelési módszerek különböző formái, változatai és eszközei:

- Nyelvi eszközök:
 - o szabad vagy irányított beszélgetés,
 - o spontán vagy tervezett beszélgetés,
 - o egyéni vagy csoportos beszélgetés.
- Nem nyelvi eszközök:
 - o arckifejezés,
 - o tekintet,
 - o mozdulatok,
 - o gesztusok.

- Szociális technikák:
 - o minta,
 - o modellnyújtás,
 - o megerősítés (dicséret, jutalmazás),
 - o dramatizáló tevékenység,
 - o a tanulók problémamegoldó és konfliktuskezelő készségeinek fejlesztése.

A kompetencia alapú oktatásra nagy figyelmet fordítunk, pedagógiai kultúránkat, alkalmazott módszertanunkat folyamatosan megújítjuk, így valamennyi évfolyamon alkalmazzuk a kooperatív tanulásszervezést és a differenciált oktatási formát, valamint az egyéni ütemű haladást.

Az új feladatoknak megfelelő további eljárások:

- projektoktatás,
- témahét.

Pedagógusaink egységesen alkalmazzák a pozitív megerősítést és értékelést, mint a motiváció legfőbb eszközét.

Pedagógiai munkák tervezésekor – sajátos nevelési igényű tanulók érdekében – figyelemmel kell lennünk a Sajátos nevelési igényű tanulók nevelésének és oktatásának irányelveire.

Az oktató-nevelő munka során alkalmazott különféle pedagógiai módszerek megválasztáskor kiemelt figyelmet fordítunk a sajátos nevelési igényű tanulóink képességeire. Alkalmazzuk a sérülés specifikus fejlesztést.

7. A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK

Szeretnénk, ha nevelőmunkánkat Comenius gondolatai hatnák át: A nevelés útján kell az embereket rádöbenteni arra, miért is vannak a világon. Ezért meg kell ismertetni velük tüzetesen a világot, s a nevelés útján kell elsajátíttatni azt, hogy mi módon lehet ezt a világot úgy berendezni, hogy minden ember megtalálja a boldogulását.

Iskolánkban kiemelt szerepet kap a személyiségfejlesztés:

- az önállóságra, öntevékenységre,
- a műveltség megszerzésének igényére,
- elsajátított tudás értékelésére,
- az alkotásvágy felébresztésére,
- a reális önismeret, önértékelés kialakítására,
- a kitartó munkához való helyes viszony kialakítására (szorgalom, kitartás, igényesség),
- együttműködési készség kialakítására nevelés.

Alapvető feladatunk:

- A tanulás iránti motiváció fejlesztése, a megismerési vágy fenntartása, és változatos, gazdag fejlesztő programok kínálata. Olyan tanulásirányítási módok garantálása, amelyben minden gyerek megtalálja a kedvére való elfoglaltságot, felhasználva ehhez az egyes tantárgyakban rejlő lehetőségeket is.
- Az érdeklődés pozitív élményekkel történő felkeltése, a kielégítését szolgáló, örömet adó aktivitás lehetőségének biztosítása a kompetencia alapú programtervekhez tartozó tevékenységrendszer bevezetésével.
- A játékszeretet fejlesztése révén egyrészt az újabb és újabb fejlesztő játékok megtanulása/megtanítása biztosítja, másrészt a játék, a játékosság, a szimuláció gazdag eszköztára támogatja az informális tanulás nyújtotta lehetőség elterjesztését.
- Úgy alakítani a tanítás-tanulás, a nevelés folyamatát, hogy rendszeressé váljanak az alkotó jellegű feladatok. A személyiség- és közösségfejlesztéshez hangsúlyozni kell a csoportmunka és pármunka szervezeti formák alkalmazását.
- A tanulók értékelésének átalakítása: inkább a tanulási folyamat értékelésére, és a fejlesztő értékelésre helyeződik a hangsúly.
- Ahhoz, hogy a gyerekek kapcsolataikat alakítani tudják, képesek legyenek beilleszkedni a különböző szűkebb vagy tágabb csoportokba, közösségekbe, ezekben megtalálják helyüket, szükséges fejleszteni képességeiket, szociális motívumaikat (szociális kompetenciafejlesztés).
- Az egyéni képességek figyelembe vétele, a differenciált terhelés, illetve a terhelés képességekhez való igazítása. Az egyéni fejlesztés megvalósításához továbbra is feladat a diagnosztikai mérések alkalmazása.

A gyermeki fogékonyágra, kíváncsiságra, érdeklődésre, nyitottságra építve elsősorban a következő készségeket, képességeket és tulajdonságokat alakítjuk ki és fejlesztjük a tanulóknál:

- az önálló ismeretszerzéshez, tanuláshoz és a problémamegoldó gondolkodáshoz szükséges alapvető készségeket és képességeket /beszéd, írás, olvasás, matematikai gondolkodási képességek/,
- az egyéni tanulás hatékony módszereit,
- a kulturált magatartás és viselkedés, az emberek közötti kapcsolatok és együttműködés helyes normáit és módszereit,
- a kommunikáció elfogadott formáit, különös tekintettel a tiszta, szép magyar beszéd használatára,
- az egészséges életmódhoz kapcsolódó ismereteket és szokásokat,
- nemzeti értékek, hagyományok, valamint az anyanyelv ismeretét, megbecsülését, tiszteletét,
- más népek kultúrájának, szokásainak, életmódjának megismerését, megbecsülését,
- az erkölcsi és akarati tulajdonságokat,

- azt, hogy rendelkezzenek elképzeléssel saját közelebbi és távolabbi jövőjüket és sorsukat illetően.

Mindezek megvalósításához teret adnak a következő területek, tevékenységek:

- a napközis foglalkozások tanulási és szabadidős tevékenységei, ahol egyénre szabott tanulási módokat sajátítanak el tanulóink /a tanulás tanítása /, egészséges életmódra nevelés – önkiszolgálás, a játék, a testmozgás – lehetőségének biztosítása,
- a diákönkormányzati munka: mely lehetőséget ad az emberek közötti kapcsolatok és együttműködés normáinak betartására, a kommunikációs kultúra elsajátítására, véleményalkotásra,
- a tanulmányi versenyeken való részvétellel bizonyítják tanulóink, hogy a megszerzett ismereteiket hogyan tudják visszaadni, illetve hasznosítani, a szépírási, olvasási versenyeken a tiszta, szép magyar beszéd gyakorlása, bemutatása, az anyanyelv ismerete, tisztelete,
- ünnepélyek, rendezvények tartása, ahol a kulturált magatartást és viselkedést gyakorolják,
- erdei iskolák, tanulmányi kirándulások, múzeumi, „Határtalanul” programok alkalmával lehetőség nyílik a nemzeti értékek, hagyományok megismerésére,
- a sportolás, testedzés, túrázás, táborozás és az óráközi szünetekben való mozgás lehetőséget ad a mozgásszükséglet igényének kielégítésére, az egészséges életmódra nevelésre.

Az iskolai oktatás tartalmát a korszerű, elsősorban a tanulók képességeit fejlesztő tananyag mellett az általános emberi és nemzeti értékek elfogadtatása, átadása alkotja.

Az iskola nevelői a tanulók egyéni képességeihez igazodó oktatást kívánják elősegíteni különféle célt szolgáló módszerek és szervezeti formák alkalmazásával. A tanulók egyéni képességeit figyelembevevő oktatás, a differenciálás, a tanulási nehézségek enyhítésében, a felzárkóztatásban és a tehetséggondozásban láthatók.

Elérendő célkitűzés, hogy az iskola végzős diákjai a nyolcadik évfolyam végén a minimális követelmények teljesítésén túl az egyéni képességeik alapján elvárható legjobb szinten feleljenek meg a NAT és az iskola helyi tanterve által összhangban megfogalmazott követelményeknek.

Rendelkezzenek olyan bővíthető ismeretekkel, jártasságokkal, képességekkel, készségekkel, amelyek képessé teszik őket arra, hogy az alpműveltségi vizsgakövetelményeknek a későbbiekben megfeleljenek. Sikeres pályaválasztás, továbbtanulás segítése.

8. KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSEL KAPCSOLATOS FELADATOK

A közösségnevelés az a folyamat, amely az egyén és a társadalom közötti kapcsolatot kialakítja, megteremti. Az ehhez vezető utat két szakaszra osztjuk:

- az első szakasz feladata, hogy megerősítsük a humánus magatartásmintákat, szokásokat, formáljuk a gyermek jellemét, ezáltal elősegítve a személyiség érését,

- a második szakasz feladata, hogy különböző tanulási tevékenységek közben fejlesszük a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, segítőkészségét, szolidaritásérzését, empátiáját, toleráns magatartását. Fogadják el a másságot. Váljanak megbízhatóvá, becsületessé, szavahihetővé.

Felkészítjük tanulóinkat a jogok és kötelességek törvényes gyakorlására.

Célunk olyan közösségek kialakítása, melyek alkalmasak a követelmények közvetítésére. Tagjai számára világosan érzékelhető legyenek magatartásuk pozitív és negatív következményének viselése. Fontos a társakkal szembeni kölcsönös függések és felelősségérzet kialakítása.

A megvalósításba a közösség minden tagját bevonjuk.

Közösségfejlesztő szerepek betöltésére, döntések meghozatalára adunk módot (diákönkormányzat, osztályfőnöki órák, iskolagyűlések, stb.). A felelősség vállalását is megköveteljük.

A közösségfejlesztés és önfejlesztő tevékenység megszervezésének területei:

- a diákönkormányzat,
- fizikai munkafeladatok szervezése:
 - o faültetés az iskola parkban,
 - o ünnepélyek,
 - o rendezvények előkészítése,
 - o teremrendezés,
 - o díszletek készítése,
- tanulmányi területen szervezett csoportmunka:
 - o tanórákon,
 - o csapatversenyekkel,
 - o sport, tanulmányi, kulturális bemutatókon való részvétellel.

Mindezek garantálják a munkacsoport tagjai közti kölcsönös függési, felelősségi és ellenőrzési viszony kiépülését.

Optimális magatartás- és tevékenységformák produkálására készítetnek. Fontosnak tartjuk a nevelők személyes részvételét a közösségekben (pl. az osztályban, a diákönkormányzatban, szakkör-vezetéssel, kirándulásokon, erdei iskolákban).

9. A TEHETSÉGGONDOZÁS ÉS A FELZÁRKÓZTATÁS MÓDSZEREI ÉS SZERVEZETI FORMÁI

9.1. A tanítási órákon

Az iskolai tanulási folyamat során kiemelten fontos tényező, hogy a pedagógusok oktatói munkája a lehetőségekhez mérten a legnagyobb mértékben igazodjon a tanulók egyéni fejlettségéhez, képességeihez és az egyes tantárgyakból nyújtott teljesítményhez.

E cél elérését a kötelező tanítási órákon az alábbi módszerek és szervezeti formák segítik:

- A nevelők az egyes szaktantárgyak tanítási óráin előnyben részesítik az egyéni képességekhez igazodó munkaformákat, így – elsősorban a gyakorlásnál, ismétlésnél – a tanulók önálló és csoportos munkájára támaszkodnak.
- A 3-6. évfolyamon az emelt szintű ének, 5-8. évfolyamon az emelt szintű matematika, 4-8. évfolyamon az angol és a német nyelv tanítása az osztálytól eltérő csoportokban folyik. Az 5-8. évfolyamon emelt szintű oktatásra képességfelmérés illetve a szaktantárgyból elért teljesítményük alapján kerülnek beosztásra a tanulók. Az idegen nyelv választható.

A nem kötelező tanítási órák keretében a tehetséggondozást és a felzárkóztatást az alábbiakkal segíti az intézmény:

- Iskolánk minden tanulója számára az 1 – 6. évfolyamon igény szerint ének-zene órát. A tantárgy fejlesztési lehetőségeit használjuk ki, amelyek minden gyermek számára megkönnyítik a tanulást (ritmusérzék fejlesztése, hangzó formáló, helyes kiejtés, szókincs gyarapító, figyelem fejlesztés stb.). A zeneileg kiemelkedően tehetséges gyermekek emelt szintű ének-zene oktatásban vehetnek részt. Szorgalmazzuk a hangszer tanulást a művészeti iskolákban.

(A közoktatásról szóló törvény 52. §-a szerint: az első-negyedik évfolyamon – bármely tantárgyból – emelt szintű oktatás csak akkor indítható, ha azon – feltéve, hogy az évfolyamon párhuzamos osztály nem indul – minden jelentkező tanuló részvétele biztosítható. Ha az iskolában az említett évfolyamokon párhuzamos osztályok indulnak, s nem mindegyik osztályban szerveznek emelt szintű oktatást, vagy az egyes osztályokban eltérő tantárgyakból szerveznek emelt szintű oktatást, a tanulók osztályokba történő beosztásánál a szülők emelt szintű oktatásra vonatkozó választását figyelembe kell venni. Ha az érintett tantárgy tekintetében az összes felvételi kérelmet – a megadott sorrend szerint – az iskola nem tudja teljesíteni, az érintett csoportba tartozók között sorsolás útján kell eldönteni, melyik jelentkező vehet részt az emelt szintű oktatásban. A sorsolásra az érintett tanuló szülőjét meg kell hívni.)

- 5-8. osztályainkban évfolyamonként 1 csoportban emelt szinten tanítjuk a matematikát. Ide a tanulók az alsós tanító javaslata és előzetes felmérés alapján kerülhetnek. Tanulóink a házi, városi, a megyei, az országos versenyeken rendszeresen részt vesznek.
- Az idegen nyelvek oktatását 1. évfolyamon kezdjük.
- Az 1-7. évfolyamon az egyes tantárgyakból gyenge teljesítményt nyújtó tanulók képességeinek fejlesztésére felzárkóztató órát tartunk. Az SNI-s, BTM-es tanulókat célirányosan fejlesztjük.
- A 8. évfolyamon a továbbtanulás, a középiskolai felvétel elősegítésére a gyenge eredményt elérő tanulók részére felzárkóztató, a jó eredményt elérő tanulók részére képességfejlesztő órákat tartunk heti egy órában magyar nyelv és matematika tantárgyakból.

Az innovatív intézmények számára kiírt TÁMOP-3.1.4-08/2-2008-0064 pályázat támogatta a pedagógiai szemlélet korszerűsítését is, ennek eredményeképpen tudtuk módszereinket a korsze-

rú, kompetencia alapú oktatási gyakorlat kívánalmainak megfelelően átalakítani a tehetséggondozás és felzárkóztatás területén is.

A megújuló tanulásszervezési módszerek alkalmazásával tesszük hatékonyabbá a fejlesztő munkánkat, például:

- óvoda-iskola átmenet megkönnyítése,
- hatékony tanuló megismerési és segítő technikák, pedagógiai diagnosztizálás,
- habilitációs és rehabilitációs tevékenység,
- az inkluzív nevelés,
- pedagógus attitűdváltás,
- tanórai differenciálás (heterogén csoportokban),
- kooperatív tanulás,
- a drámapedagógia eszközei,
- tevékenységközpontú pedagógiák eszközei,
- projektmunka (egyéni és csoportos),
- prezentációs technikák,
- tanulói értékelési formák gazdagítása,

A tanulásszervezési alapelveink:

- differenciálás:
 - o egyéni különbségek figyelembevétele,
 - o tanítási tartalom, tanítási idő rugalmas kezelése,
- szociális készségek fejlettsége (szociális kompetencia):
 - o divergens gondolkodás, problémamegoldó képesség, kreativitás, kommunikációs készségek (metakommunikáció), önismeret, önkifejezés, társismeret,
- motiváló módszerek alkalmazása (pl. kooperatív-, projekt módszer, drámapedagógia).

A tanulásszervezés módszerei:

- alpmódszerek:
 - o tanári magyarázat (frontális tanítás): beszélgetés, kérdezve kifejtés, előadás, szemléltetés,
 - o munkáltatás (egyéni, de nem önálló): variációs módszer, házi feladat,
 - o individuális (egyéni és önálló tanulás): egyéni feladatok,
- motiváló módszerek:
 - o páros munka,
 - o csoportmunka,

- játék,
- szerepjáték (drámapedagógia),
- vita,
- kutató-felfedező módszer,
- kooperatív módszerek,
- projekt módszer.

9.2. Tanítási órán kívüli tevékenységek

A tehetséggondozás nagyon fontos fázisa, hogy minél előbb felismerjük a tehetséget. Szükséges tehát, hogy a pedagógusok ezen a területen is megfelelő pedagógiai és pszichológiai ismeretekkel rendelkezzenek (önképzés, munkaközösségi továbbképzés stb.).

A felismerést tetteknek kell követni, mely során mindenekelőtt a tehetség kibontakoztatásának feltételeit kell megteremteni. A szülőket és gyerekeket egyaránt tájékoztatjuk az iskolai illetve a városi lehetőségekről (iskolai sportkörök, szakkörök, énekkarok, Hermann László Zeneiskola, különböző sportági szakosztályok, Csitáry Emil Művészeti Műhely.)

A tehetséggondozás folyamata:

- a tehetség felismerése, figyelembe vétele,
- lehetőségek felajánlása,
- szabad választás biztosítása,
- segítség felajánlása a választáshoz,
- a szabad változtatás lehetősége,
- a képességek egyenrangúsága,
- a tehetség kibontakozásához szükséges környezeti, eszközi és anyagi feltételek megteremtése.

Módszerek:

- a tanulók egyéni képességeinek kibontakoztatása,
- a tanuló egyéni sajátosságát figyelembe vevő fejlesztés és/vagy a tanulók egyéni sajátosságához igazított tanulási környezet kialakítása,
- a tanuló egyéni sajátosságát figyelembe vevő fejlesztés és/vagy a tanulók egyéni sajátosságához igazított tanulási módszerek kialakítása,
- technikák az idő-, munka- és tanulástervezés fejlesztésére:
 - strukturálás,
 - rendszerezés,
 - problémamegoldás,
 - időkezelés fejlesztését célzó technikák és eszközök,

- a tanulótípusok, tanulási stratégiák, tanulási stílusok feltárása,
- a tanulótípusok, tanulási stratégiák, tanulási stílusok feltárását célzó eljárások alkalmazása.

Hagyományainkhoz híven biztosítjuk tehetséges tanulóink versenyekre való felkészítését a szakterületek, a sport és a művészetek területén.

Felhívjuk figyelmüket az éppen aktuális tanulmányi, művészeti pályázatokra és arra ösztönözzük őket, hogy ezeken vegyenek részt.

9.3. Napközis csoportok

A 2013/2014-es tanévben jelentős változást hozott az, hogy az általános iskolában a nevelés-oktatást a délelőtti és a délutáni tanítási időszakban úgy kellett megszervezni, hogy a foglalkozások legalább 16 óráig tartsanak, továbbá 17 óráig, vagy addig, amíg a tanulók jogszerűen tartózkodnak az intézményben gondoskodni kell a felügyeletről.

Napközis csoportokat az alsó tagozatosok számára szervezünk. Igyekszünk a gyerekek számára a legkedvezőbb étkezési lehetőségeket biztosítani. Nem kötelező a háromszori étkezés, lehetséges a tanóra látogatása menza térítés mellett is. Az étkezés térítési díjhoz kötött.

A napközinek nemcsak az a célja, hogy a gyermekek felügyeletéről gondoskodjon, és a házi feladatot elkészíttesse, hanem feladata, hogy az átfogó tevékenységi rendszerével, – az étkezést is beleértve – alakítson ki a tanulóknak olyan életritmust, szokásokat, melyek kiegyenlítik a családok nevelési különbségeit (másság elfogadása, egymás segítése, tiszta, rendez környezet kialakítása).

A napközi keretében szervezett kulturális, sport, játék, technikai foglalkozások beépülnek a NAT, és a helyi tanterv követelményrendszerébe, illetve kihasználják, elmélyítik a tanórai ismereteket. A foglalkozások sokrétűek, színesek, érdekesek, változatosak, az életkornak, az évszakoknak és az aktualitásnak megfelelően.

A napközis csoportok is érintettek az újszerű tanulásszervezési eljárások alkalmazásában:

- témahét,
- projekt,

Tanulóinknak lehetőségük van az iskolai könyvtár használatára. Hangsúlyt fektetünk számítástechnikai ismeretek elsajátítására. Délutáni elfoglaltságaink szerves részét alkotja a néphagyományok ápolása (projektmunka, Jó gyakorlat).

9.4. Szakkörök

Szakköreinket egyrészt tanulói igények alapján, másrészt hagyományaink szerint működtetjük.

A tagok önkéntesen csatlakoznak a munkához. Térítési díjat nem szedünk tőlük. Jelenleg működő szakköreink a tehetséggondozást illetve a felzárkóztatást egyaránt szolgálják. A tanórán kívüli foglalkoztatáson túl biztosítjuk a tehetséges tanulók versenyeztetését, versenyekre, bemutatókra történő felkészítését, pályázatokon való részvételüket.

9.5. Énekkar

Az emelt szintű ének-zenét tanuló gyerekek énekkarban énekelhetnek (3-6. évfolyamon).

Az emelt szintű ének-zenei csoportok tanulói számára speciális zenei többlettudást biztosítunk, mely segíti a személyiség fejlődését, a kommunikációt és a kreativitást a zene közvetítésével.

A magas szintű művészi munka a karéneklésben teljesebben ki műveltséget közvetítő és szolgáltató szerepkörben. E terület tevékenysége a sajátosan egyedi művészeti magatartás lehetősége az iskolai közösség számára, ugyanakkor szolgáltatást nyújt kultúra közvetítőként a társadalom felé.

A kórus tagjai az ének-zenei csoportok tanulói, emelt szintű oktatásuk része a kórusmunka.

9.6. Iskolai sportkörök

A rendszeres testmozgásnak az egészség megőrzése érdekében az életmód szerves részévé kell válnia. Célunk, hogy tanulóink mind nagyobb százaléka kapcsolódjon be az iskolai sportkörök munkájába.

Atlétika, tollaslabda, labdarúgás, kosárlabda, röplabda sportágak terén évek óta kimagasló eredmények születtek városi, megyei, országos szintű versenyeken, bajnokságokon, diákolimpiákon.

Törekvésünk, hogy nagyobb számban toborozzunk résztvevőket ezekre a versenyekre.

A közoktatási törvény előírásai szerint biztosítjuk az iskolai sportkörök működtetését. Így tesszük lehetővé tanulóink számára a mindennapos testedzést.

9.7. Tanulmányi kirándulások, erdei iskolák

Az iskola nevelői a tantervi követelmények teljesülése, a nevelőmunka elősegítése céljából az osztályok számára évente egy alkalommal tanulmányi kirándulást vagy erdei iskolát szerveznek. A tanulmányi kiránduláson és az erdei iskolában való részvétel önkéntes, a felmerülő költségeket a szülőknek kell fedezniük.

9.8. Szabadidős foglalkozások

A szabadidő hasznos és kulturált eltöltésére kívánják a nevelőtestület tagjai a tanulókat azzal felkészíteni, hogy a felmerülő igényekhez és a szülők anyagi helyzetéhez igazodva különféle szabadidős programokat szervezzenek (pl. túrák, kirándulások, táborok, színház- és múzeumlátogatások, klubdelutánok, táncos rendezvények stb.).

A szabadidős rendezvényeken való részvétel önkéntes, a felmerülő költségeket a szülőknek kell fedezniük.

9.9. Iskolai könyvtár

Feladatai:

- végzi mindazokat a feladatokat, melyekkel elősegíti a nevelők szaktárgyi, pedagógiai továbbképzését,
- gyűjti és a nevelők, tanulók rendelkezésére bocsátja azokat az ismerethordozókat, melyeket a tanórákon munkaeszközként használnak,

- biztosítja az iskola helyi pedagógiai programjának megvalósításához szükséges könyveket, nem nyomtatott dokumentumokat, számítógéppel olvasható dokumentumokat, folyóiratokat,
- a tantárgyak integrációját figyelembe véve tanítja, neveli a diákokat az önálló ismeretszerzés képességének megszerzésére, a könyv- és könyvtárhasználatra,
- szolgáltatásaival támogatja a tanulók tanórán kívüli tevékenységét: versenyekre, vetélkedőkre való felkészülését, szakkörök munkáját,
- lehetőséget teremt az önművelődési készség megszerzésére, biztosítva a folyamatos kölcsönzést a tanév folyamán.

9.10. Hittan

2013 szeptemberétől a Magyar Országgyűlés által hozott törvények lehetővé tették, hogy iskolánkban bevezetésre kerüljön az erkölcsstan/ hit- és erkölcsstan oktatás. Ezzel egyidejűleg lehetőség nyílt, felekezeti hovatartozás szerint a hit- és erkölcsstan nevű tantárgy választására.

A törvény kötelezően választható, órarendi kereten belüli tantárgyként jelöli meg az erkölcsstan, illetve a hit- és erkölcsstan oktatást, amely a 2013/2014-es tanévben az első és ötödik évfolyamon került bevezetésre. A többi évfolyam tanulói felmenő rendszerben kapcsolódnak majd be a bevezetett tantárgyak kötelező tanulásába.

A gyermekek nevelésének, oktatásának feladatát megfelelő végzettségű tanárok, tanítók és hitoktatók látják el.

Az erkölcsstan és a hit- és erkölcsstan tantárgyak alapvető feladata az erkölcsi nevelés, a gyermek közösséghez való viszonyának, értékrendjének, normarendszerének, gondolkodás- és viselkedésmódjának fejlesztése, belsővé válásának elősegítése. A fejlesztés középpontjában a teljes gyermeki személyiség áll.

Fő célja a tanulók - európai civilizáció erkölcsi értékrendszerének és a keresztény erkölcsi rendnek megfelelő – életvezetésének és értékrendjének kialakítása.

Mindezt iskolánk a kötelező tanórák nevelési feladatain keresztül, a tanórán kívüli programok nevelési helyzeteinek kiaknázásával, személyes nevelői példamutatással és az erkölcsstan, valamint a hit- és erkölcsstan tanórák nevelési és oktatási célkitűzéseivel kívánja elérni.

A tantárgyakhoz új, korszerű tankönyvek állnak rendelkezésünkre, amelyek munkánkat segítik.

Iskolánkban a többi évfolyamon az eddigi – szabadon választható – módon zajlik a felekezeti hitoktatás.

9.11. Szociális szolgáltatások

- reggeli ügyelet,
- étkezés (napi 3 alkalommal vagy csak menza),
- egészségügyi szűrővizsgálat, védőoltás.

10. A TANULÁSI KUDARCNAK KITETT TANULÓK FELZÁRKÓZTATÁSÁT SEGÍTŐ PROGRAM

Összetett problémáról van szó, melynek lehetnek iskolai, pedagógiai, pszichológiai, gazdasági, társadalmi, települési, családi, és egészségügyi tényezői is.

Tanulmányi szempontból hátrányos helyzetűek azok a tanulók, akiket különböző tényezők gátolnak adottságaikhoz mért fejlődésükben.

Elsődleges tennivalónk, hogy kiderítsük a kudarc okát. Ennek eszközei:

- beszélgetés a tanulóval,
- beszélgetés a szülőkkel,
- beszélgetés az érintett pedagógusokkal,
- a gyerekek tanulási, ismeretszerzési szokásainak megfigyelése,
- családlátogatás.

Ha ez nem vezet eredményre, kérjük a szakellátás vizsgálatát, majd az ott kapott szakvélemény alapján:

- egyéni bánásmódban részesítjük a tanulót,
- logopédushoz irányítjuk,
- fejlesztő foglalkozásokra irányítjuk,
- felmentést kaphat a Szakértői és Rehabilitációs Bizottság és a Nevelési Tanácsadó javaslata alapján bizonyos tantárgyak, tananyagrészek értékelése alól.

Tanítási órákon:

- a kommunikációs képességet kiemelten fejlesztjük az 1-8. évfolyamon egyaránt,
- új tantárgyak bevezetésekor a tanár közvetlen segítséget ad a tantárgy speciális tanulásához, a legmegfelelőbb tanulási módszer gyakorlásához,
- a további kudarcok elkerülése érdekében bátorítunk, dicsérünk, biztatunk,
- önállóságukat egyszerű feladatok elvégzésével fejlesztjük,
- számonkérésnél egyszerű, rövid, differenciált feladatok adásával sikerélményhez juttatjuk,
- buzdítjuk őket olyan tevékenységre, amiben sikerélményük van,
- a nem szakrendszerű képzés során a méréseknek megfelelő egyéni teljesítményszintekhez igazodva differenciált oktatás keretében valósítjuk meg a felzárkóztatást.

Tanórán kívül:

- az 1-4. évfolyam számára biztosítjuk, hogy az osztály tanítója korrepetálhassa, egyéni fejlesztésben részesítse a valamilyen okból lemaradókat. A felzárkóztatást az 5-8. minden évfolyamán lehetővé tesszük heti rendszerességgel matematikából, magyarból és más tantárgyakból.

- konzultációs lehetőséget biztosítunk a vizsgákra a középiskolai felvételik előtt,
- reggeli ügyeletet biztosítunk a korábban érkező és a vidékről bejáró tanulóknak,
- különböző tantárgyakból házi versenyeket szervezünk,
- színház és filharmónia bérletekkel előadásokat, koncerteket látogatunk,
- múzeumokat, kiállításokat látogatunk,
- rendszeresen járunk könyvtári foglalkozásokra az iskolában és azon kívül is,
- részt veszünk pályázatokon, hogy minél több tanuló eljuthasson a különböző rendezvényekre, táborokba,
- minden évben rendezünk Kulturális bemutatót, ahol a tanulók egyenlő eséllyel mutathatják be a különböző területeken megszerzett tudásukat, képességüket,
- a napköziben is lehetőség van a differenciált foglalkozásra, egyéni fejlesztésre, felzárkóztatásra,
- szülőtanfolyamokat, tájékoztatókat, beszélgetéseket szervezünk.

11.PÁLYAORIENTÁCIÓS TEVÉKENYSÉG

A pályaválasztás témaköre az egész iskolai szakaszt átszövi.

Az 1-4. évfolyamon a család, a közvetlen környezet adta lehetőségeket lehet kihasználni. Ismerjenek meg a gyerekek minél több foglalkozást. Erre építve 10-12 éves korban az elsődleges cél a pályairányok megismerése, rokonszalmák gyűjtése, a közvetlen környezet ismerete alapján. Fontos megismertetni a gyerekekkel a munka fogalmát, a jól végzett munka örömét, és az egyszerű erkölcsi kategóriákat ezzel kapcsolatban. A 13-14 éves kor a direkt pályorientáció időszak. Ezzel egyidőben fontos munka az önismeret kialakítása; a tudatosság elérése.

Csak a helyes önismeret, széles pályaismeret esetén remélhető, hogy sikeres lehet az iskola pályorientációs munkája.

Ez a 8 éves szakasz nem képzelhető el a családok aktív, segítő munkája nélkül. Minden családnak tudnia kell, hogy a gyerek, illetve a család személyes döntése a pályaválasztás, az iskola az ehhez vezető utat tudja megmutatni. Ebben segít az életpálya- építési kompetenciaterület célkitűzése.

12.A BEILLESZKEDÉSI, MAGATARTÁSI NEHÉZSÉGEK ENYHÍTÉSE

Fontos, hogy a pedagógus közvetlen kapcsolatot alakítson ki tanítványaival úgy, hogy elnyerje bizalmukat, és empatikus magatartást tanúsítson.

Ennek érdekében:

- a leendő elsős tanító néni és a napközis csoportvezető beiratkozás előtt részt vesz igény szerint a körzetes óvodákban, a nagycsoportos szülői értekezleteken és néhány foglalkozáson,
- nyílt foglalkozásokat szervezünk a nagycsoportos gyerekeknek és szüleiknek,
- a tanév végén megtartjuk az első szülői értekezletet a leendő elsősök szüleinek.

Minden osztályfőnök a tanév első két hónapjában feltáró munkát végez osztályában, kik azok a gyerekek, akik beilleszkedési, magatartási vagy tanulási nehézségekkel küzdenek.

Az okok, melyek lehetnek:

- családi okok,
- magatartásproblémák (félelem, gátoltság, hipermotilitás, szorongás),
- iskolai okok (rossz tanuló- tanár viszony, rossz osztálylégkör, túlméretezett tananyag stb.).

Igyekszünk megismerni gyermekeink előéletét, ebből kifolyólag:

- családot látogatunk,
- anamnézist veszünk fel,
- felkeressük a korábbi intézményeket (óvoda, iskola),
- a gyermekkel előzőleg foglalkozó pedagógusokkal eszmecsere-t folytatunk,
- minden pedagógus igyekszik többet tartózkodni a tanulók között és személyes beszélgetést folytatni velük, különös tekintettel a problémás tanulókra.

A feltérképezés után arra törekszünk, hogy minden gyermek problémájának megfelelő segítséget, támogatást kapjon.

Egy-egy adott gyermek esetében konzultálunk a Nevelési Tanácsadó, a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság vagy a Gyermek Ideggondozó szakembereivel. Arra törekszünk, hogy egyre több pedagógusunk vegyen részt olyan továbbképzésen, ahol a feltárt probléma elfogadásához, kezeléséhez minél több szakmai segítséget kap.

A problémás tanulókkal való foglalkozás az osztályban sokféleképpen történik:

- dicsérettel motiválva,
- differenciált foglalkozással,
- fejlesztő foglalkozásokkal,
- szükség esetén a tananyag kisebb egységekre bontásával,
- 45 perces időkerettől való eltéréssel,
- mennyiségileg, minőségileg differenciált házi feladat adásával,
- tanuló párok kialakításával,
- fokozott odafigyeléssel a napköziben is.

A sikeres oktató-nevelő munka hatékonysága érdekében az eső négy évfolyam számára biztosítjuk, hogy az osztály tanítója korrepetálhassa a valamilyen okból a lemaradókat. A felzárkóztatást az 5-8. évfolyamon lehetővé tesszük heti rendszerességgel magyarból és matematikából.

Az egyéni fejlesztést a szakvélemények alapján végezzük.

A fejlesztés hosszú, nagy tudatosságot, következetességet és kitartást igénylő feladat.

Tanulási nehézséggel küzdő gyermeket komplex módon az érintett pedagógusokkal team munkában fejlesztjük (osztálytanító, egyéni fejlesztő tanár, logopédus, napközis nevelő).

Nem szabad nélkülöznünk a szülők együttműködését sem.

Az alapelvek értelmében fejlesztő munkánk nem korlátozódhat csak a tanításra. Az egyes tantárgyak jellegéből adódik, hogy mely pszichikus funkciók fejlesztésére ad lehetőséget. A fejlesztést addig kell folytatni, amíg a gyermeknek erre szüksége van.

Pedagógusaink az eredményes nevelő-oktató munka érdekében szorosan együtt dolgoznak a családdal. Ennek leghatékonyabb eszköze a rendszeres találkozás, szülőtanfolyam, családlátogatás, szülői értekezlet, nyílt tanítási nap.

Különös gondot fordítunk ezen gyermekek szabadidős tevékenységének szervezésére. Az iskola által biztosított lehetőségek közül a tanuló érdeklődésének megfelelő program ajánlása, a tanuló odairányítása az osztályfőnök, a napközis nevelő és a szaktanár feladata egyaránt.

Törekszünk arra, hogy az osztályfőnök minél több közös programot szervezzen (kirándulás, klubdelután, stb) ezzel is segítve a közösség fejlődését, az egyén beilleszkedését.

A kompetencia alapú oktatás implementációja segíti a beilleszkedési, magatartási nehézségek enyhítését.

Tevékenységformák:

- differenciált tanulásszervezés,
- kooperatív technikák alkalmazása,
- projekt-módszer elterjesztése,
- tevékenységközpontú pedagógiák,
- individuális tanulás előtérbe helyezése,
- az alapozó időszak elnyújtása,
- fejlesztő értékelés bevezetése,
- a tapasztalatszerzés lehetőségeinek kitágítása IKT eszközhasználattal.

13. A GYERMEKVÉDELEMSEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG

A gazdasági, társadalmi változások az iskolai gyermekvédelemben is éreztetik hatásukat.

A gyermekvédelem a tantestület minden tagjának, kiemelten az osztályfőnököknek és a gyermekvédelmi felelősnek a feladata.

A gyermek és ifjúságvédelemmel kapcsolatos ellátandó feladatok:

- Felderítjük a gyermekek és tanulók fejlődését veszélyeztető okokat. Megismerjük a gyermek személyiségét, családi hátterét, környezetét, baráti és kortársi kapcsolatait.
- Pedagógiai eszközökkel törekszünk a káros hatások megelőzésére, ellensúlyozására. Többszöri alkalommal meglátogatjuk a családokat, nevelési segítséget és tanácsokat adunk a szülőknek, s felhívjuk figyelmüket a gyermek fejlődésével kapcsolatos problémákra. Fejlesztő, felzárkóztató iskolai programot készítünk. Ha szükséges a gyermeket a nevelési tanácsadóba irányítjuk, javaslatot teszünk az egészségügyi ellátás igénybevételére, gyermek-ideggondozói, gyermekpszichiátria vizsgálatra. Segítjük az integrációt, az elfogadást. A család anyagi helyzetétől függően kezdeményezzük vagy javasoljuk a gyermekvédelmi támogatás, természetbeni juttatás, napközbeni ellátások igénybevételét.
- Szükség esetén a gyermek érdekében intézkedést kezdeményezünk, ha a szülő nem partner vagy pedagógiai eszközökkel nem lehet a káros hatásokat megelőzni, illetve kiküszöbölni. Elsősorban a Gyermekjóléti Szolgálat felé fordulunk jelzéssel, de azonnali intézkedést igénylő ügyben a jegyzőt, gyámhivatalt, egyéb segítő szervezet (pl.: rendőrséget, bíróságot) keressük meg.

A gyermekek, tanulók veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében együttműködünk a gyermekjóléti szolgálattal, a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel, hatóságokkal (védőnő, házi orvos, családsegítő központ, rendőrség, ügyészség, bíróság, társadalmi szervezetek, egyházak, alapítványok).

Évek óta együttműködünk az öreghegyi KARITÁSZ csoporttal.

A tanulókat és szüleiket a tanév kezdetekor írásban tájékoztatjuk a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős személyéről, milyen időpontban és hol kereshető meg. Az iskolában a tanulók és a szülők számára jól látható helyen közzétesszük a gyermekvédelmi feladatot ellátó fontosabb intézmények címét, telefonszámát.

A tanulók részére tájékoztatást adunk a szervezett szabadidős programokról. Kiemelt figyelmet fordítunk a szenvedélybetegségek megelőzésére, kezelésére (pl.: osztályfőnöki órákon, tanórákon, előadásokon, vetélkedőkön stb.) Pályaválasztási tanácsadásokat biztosítunk.

Az esélyegyenlőséget szolgáló és a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

A tanulók előképzettségében nemcsak a megszerzett ismeretek, készségek terén mutatkoznak jelentős – a lemaradók számára speciális segítség nélkül leküzdhetetlen hátrányt jelentő – különbségek, hanem a szocializáció fokában, a viselkedésmódban, a közösségi viselkedés és szabályok ismeretében, valamint a higiénia terén is.

A pedagógusoknak a különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel kapcsolatos feladatait a nemzeti köznevelésről szóló törvény 62. § (1/b) és (1/g) bekezdései szabályozzák.

Az esélyegyenlőséget szolgáló és a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek iskolánkban a következők:

- helyzetfeltárás,
- a segítő tevékenység formáinak és működési rendjének (tanulószoa, felzárkóztató foglalkozások, stb.) megszervezése,

- a külső kapcsolatrendszer kiépítése, fenntartása (szakszolgálatok, támogatók),
- a juttatások elosztása alapelveinek és eljárási rendjének kialakítása,
- étkeztetési támogatás,
- a tankönyvvásárláshoz nyújtott támogatás,
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek használata,
- a nevelők segítő, személyes kapcsolattartása a rászoruló tanulókkal,
- a szülők, a családok nevelési, életvezetési gondjainak segítése (egyéni beszélgetés az osztályfőnökkel, fogadóóra, családlátogatás, szülői értekezlet stb.),
- továbbtanulás irányítása, segítése,
- kapcsolattartás a polgármesteri hivatallal és a gyermekjóléti szolgálattal annak érdekében, hogy a szociális hátránytól szenvedő tanulók minél hamarabb segítségben részesüljenek,
- ingyenes, illetve kedvezményes táborok, mozi-, színház-, múzeumlátogatás szervezése.

14. SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

A családok változó életkörülményei az iskolai gyermekvédelemben is éreztetik hatásukat.

A szülőket segíteni kell abban, hogy gyermekeiket a családban nevelhessék fel, gyermekneveléssel kapcsolatos problémájukat meg tudják oldani, ne váljon szükségessé a gyermek kiemelése a családi környezetből.

A gyermek jogainak érvényesítése együttes cselekvést vár valamennyiüktől, szülőktől, a gyermekekkel foglalkozó pedagógusoktól egyaránt.

A gyermekek életkörülményeiben tapasztalható veszélyeket időben fel kell tárni.

Feladatunk elsősorban a megelőzés és a veszélyeztetettség megszüntetésében való részvétel.

Feladatunk a tanulók családi életének megismerése, figyelemmel kísérése.

Fontos az osztályfőnökök és a szülők szoros kapcsolata, a gyermek személyiségének alapos megismerése (beszélgetések, diszkréció, megértés, személyiség zavarok leküzdése).

Azokat a problémákat, amelyeket pedagógiai eszközökkel nem tudunk megoldani, jelezzük a Gyermekjóléti Szolgáltatnak.

A félévi és az év végi értekezleteken a gyermekvédelmi felelős beszámol az elvégzett munkáról, az eredményekről.

14.1. Hátrányos megkülönböztetés tilalma

Iskolánkban tilos „a hátrányos megkülönböztetés bármilyen okból, így különösen a gyermek vagy hozzátartozói bőrszíne, neme, vallása, nemzeti, etnikai hovatartozása, politikai vagy más véleménye, nemzetiségi, etnikai vagy társadalmi származása, vagyoni és jövedelmi helyzete, kora, cselekvőképességének hiánya vagy korlátozottsága, születési vagy egyéb helyzete miatt.”

Ennek értelmében iskolánk minden tanulójának joga, kötelessége részt venni a számára törvény által előírt és biztosított tanórai és tanórán kívüli tevékenységben.

Ezen tevékenységekben szakmailag magas szintű segítséget adunk minden tanulónak képessége, tehetsége kibontakoztatásához, személyisége fejlesztéséhez, ismeretei folyamatos bővítéséhez, korszerűsítéséhez.

- Biztosítjuk a vallási, világnézeti információk tárgyilagos, többoldalú közvetítését.
- Iskolánkban a gyermek mindenképp felett álló érdeke érvényesül.
- Minden gyermek egyenlő bánásmódban részesül.
- Minden gyermek számára biztosítjuk a pedagógiai programban megjelenített szolgáltatásokon való részvétel lehetőségét.
- Tilos a gyermekek zaklatása, megalázása, megfélemlítése, emberi méltóságának megsértése, illetve ezen hatást kiváltó légkör, környezet kialakítása.

Nevelőtestületünk tagjai, az iskola alkalmazottai a gyermekek ügyeiben minden esetben méltányosan, humánusan, valamennyi tényező figyelembe vételével, a többi gyermek, tanuló érdekeinek mérlegelésével, a rendelkezésre álló lehetőségek közül a legkedvezőbbet választva döntenek.

A hátrányos megkülönböztetés következményeit orvosolni kell. A jogorvoslat az osztályfőnökön (illetve a nevelőtestület bármely tagján), az igazgatón, a jegyzőn keresztül a bíróságig is eljuthat.

14.2. Felzárkóztató, tehetséggondozó programok

Feladatunk a differenciált tanulás megszervezése:

- korrepetálások,
- emelt szintű ének- és matematikaoktatás,
- tanulmányi versenyek.

Kiemelt figyelmet igénylő tanuló:

- a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:
 - o sajátos nevelési igényű tanuló, (SNI)
 - o beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló, (BTM)
 - o kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanuló (HH v. HHH).

Sajátos nevelési igényű (SNI) tanulók esetében alapelvünk a tanulók állandó és rendszerszerű felzárkóztatása. Ennek érdekében, a tanórák kompetenciafejlesztő szakaszaiban, a méréseknek

megfelelő egyéni teljesítményszintekhez igazodva, differenciált oktatás keretében kell megvalósítani a felzárkóztatást.

A kudarcok csökkentésére irányuló tevékenység elemei alsó tagozaton:

- a tanulási nehézség korai felismerése (bemeneti mérés),
- fejlesztőpedagógusok, gyógypedagógusok egyéni és kiscsoportos fejlesztő tevékenysége,
- a részképesség-zavarok esetén többféle eljárás segítségével végezzük a fejlesztő munkát,
- beszédfejlesztés és logopédiai foglalkozások,
- osztályon belüli differenciálás, csoportos, páros és egyéni munkaformák előtérbe állítása,
- állandó pozitív megerősítés (jutalmazás) szerepe, felzárkóztatás korrepetáláson (speciális feladatok, fejlesztő eszközök, játékok, számítógép segítségével)

A kudarcok csökkentésére irányuló tevékenység elemei felső tagozaton:

- A 4. osztályból 5. osztályba való átmenet megkönnyítése (hospitálás, követelmények összehangolása),
- értelmi, érzelmi és akaratú tényezők figyelembe vételével a reális önismeretre nevelés,
- a feladatok elvégzéséhez hosszabb időszavakat, kereteket adunk meg,
- egyéni segítség, és elsősorban az önmagukhoz mért fejlődést értékeljük,
- az osztályban tanító pedagógusok összehangolt fejlesztő- és értékelő munkája.

A fogyatékoság egyes típusaival összefüggő feladatoknál a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának tantervi irányelveit vesszük figyelembe. (32/2012 EMMI rendelet)

Kiemelt jelentőségű a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségre utaló tünetek, tünetcsoportok korai felismerése. Ezek a következők lehetnek:

- agresszív, a környezet felé irányuló magatartászavar (rendbontás, nyugtalanság, hazudozás, bántalmazás stb.)
- a szociális fejlődés zavarai (kapcsolatteremtés, alkalmazkodás, beilleszkedés problémái)
- regresszív magatartás (visszahúzódó, passzív, félénk, érzékeny, autoagresszív viselkedés)
- önértékelési zavarok, szorongások, félelmek, tic
- a kognitív, motoros, figyelmi funkciók zavarai, teljesítményromlás, észlelési elégtelenség.

A fenti tünetek tartós megjelenésénél a nevelő feladata a kapcsolatfelvétel a tanuló családjával a körülmények feltárása érdekében, és ha szükséges, a megfelelő szakszolgálati ellátást (vizsgálót) kell kezdeményeznie. A feltárt körülmények és a szakvélemény alapján határozható meg, hogy a tanulónak hol, milyen formában kell a fejlesztő foglalkozásokon részt vennie (nevelési tanácsadó, iskolai foglalkozások stb.)

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók fejlesztésének elemei az iskola alsó tagozatán:

- az óvoda – iskola közti zökkenőmentes átmenet biztosítása,
- egyéni bánásmód alkalmazása a magatartási nehézségekkel küzdő tanulóknál (játékosság, pozitív megerősítés dominanciája)
- rugalmas óravezetés a tanulók igényeinek megfelelően (szünetek, lazító gyakorlatok közbeiktatása)
- a tanóra és szabadidős tevékenységek arányos elosztása az egyenletes terhelés érdekében,
- szakember segítségének igénybevétele (gyermekvédelmi felelős, fejlesztő pedagógus stb.)
- a szülők bevonása, a problémák közös megbeszélésébe, megoldásába.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók fejlesztésének elemei az iskola felső tagozatán:

- a 4. osztályból 5. osztályba való átmenet megkönnyítése,
- a negatív személyiség tulajdonságok visszaszorítása, a pozitív személyiség tulajdonságok megerősítése
- társas- közösségi tevékenységek megszervezése, önismeretre nevelés,
- a fejlődés értékelése, új célok meghatározása,
- csoportmunkában, differenciált tevékenykedtetés,
- mentálhigiénés konfliktuskezelési program kidolgozása és alkalmazása.

Kiemelten tehetséges tanuló az, aki erősen motivált, könnyen és gyorsan tanul, átlagon felüli teljesítményekre képes, kreatív egy-egy tantárgyból (speciális tehetségű), vagy minden tantárgyból (általánosan jó intellektusú).

A korai felismerés meghatározó fontosságú. A kiemelkedő képességűek (megfelelő foglalkoztatás hiányában) gyakran visszafejlődnek, sérülnek, kirekesztődnek. A korai felismerés szakértelmet, körültekintést kíván. A gyermek kibontakozó tehetségének jelei:

- a teljesítményméréseken nyújtott átlagon felüli képesség,
- az alkotásokban, problémamegoldásban mutatott kreativitás,
- a kijelölt vagy vállalt feladat iránt tanúsított erős elkötelezettség.

A tehetséges tanulókat jellemezheti, hogy sokszor és szokatlan kérdéseket tesznek fel, készek szembeszegülni a tekintéllyel, vállalják a konfliktusokat, véleményüket nem rejtik véka alá, ugyanakkor jó humorérzékük van, és tanuló társaikkal általában kijönnek.

A tehetséggondozás különösen fontos feladata iskolánkban az optimális fejlődés személyi (pedagógusok képzése, módszerek elsajátítása) és tárgyi (taneszközök, foglalkozási órák finanszírozása) feltételeinek megteremtése.

A felismert tehetség fejlesztésének szinterei:

- tanórán, osztályon belüli differenciálással;
 - o képességek szerinti csoportok létrehozása csoportbontással (a tanulók aktuális felkészültsége alapján szerveződő, nyitott, átjárható csoportok),
 - o gazdagítás és elmélyítés (nem több ismeret elsajátítása, hanem önállóságot, kreativitást igénylő feladatok végzése),
- tehetséggondozó órákon;
 - o osztályonkénti, évfolyamonkénti önképző körök, ahol a jó képességű tanulók aktív módon felkészülhetnek a tanulmányi versenyekre, gimnáziumi felvételi vizsgákra,
- szabadidőben;
 - o gazdag szakkörválaszték,
 - o iskolai, városi, megyei, regionális és levelezős versenyek (fontos személyiségfejlesztő hatásuk van: egészséges versenyszellem, önértékelés, sportszerűség, kudarc-tűrés),
 - o tanulószobás, szabadidős foglalkozások, ahol a gyerekek „kipróbálhatják” magukat (környezeti- és vizuális kultúra, drámajátékok, emberismeret, illem, kommunikáció, vers- és meseírás, művelődés, önművelés, barkácsolás, kézművesség, számítógépes ismeretek, sport, zenei ismeretek)
 - o az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata
 - o a továbbtanulás segítése, kapcsolat a középiskolákkal.

14.3. Drog és bűnmegelőzési programok

Iskolánk a helyi közösséggel esélyt teremt arra, hogy tanulóink képessé váljanak egy produktív életstílus kialakítására és a drogok visszautasítására.

A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős és a védőnő segíti a kábítószer-ellenes programok kidolgozását, végrehajtását, figyelemmel kísérését.

Szükség esetén intézkedés megtételét kezdeményezi az iskola igazgatójánál, tájékoztatást nyújt a tanulóknak, a szülők és a pedagógusok számára.

A drog prevenciók feladatai elválaszthatatlanok az alkoholfogyasztás, a szerves oldószer használat, sőt az orvosi javallat nélküli gyógyszerek fogyasztásának problémájától.

Törekszünk arra, hogy e szerek használatával egyértelmű üzenetet közvetítsünk. Együttműködésre törekszünk az állami és szakmai intézményekkel, a civil és az egyházi szervezetekkel, a helyi közösségekkel.

- Esélyt és eszközöket adunk tanulóinknak ahhoz, hogy káros szenvedélyektől mentes, egészséges és produktív életvezetést folytassanak.
- Készségekkel és jártasságokkal ruházzuk fel őket annak érdekében, hogy az egészségkárosító magatartásformáktól mentes életet élhessenek, testi- lelki jólétük megtartása mellett.
- A rosszul teljesítő, teljesítmény zavarokkal küzdő tanulók hajlamosabbak a szerhasználatra és egyéb egészségüket veszélyeztető magatartásformákra, ezért törekszünk arra, hogy olyan módszereket, technikákat használjunk, amelyek mérséklék ezeket a zavarokat.
- Tanulóink önértékelése és önismerete fontos tényező az egészségmegtartás befolyásolása szempontjából. Iskolai keretek között oktatott tantárgyakkal és oktatási technikákkal hozzájárulunk a személyiség megfelelő formálásához.
- A szülők elérése külön feladat. Számukra külön programokat dolgozunk ki, mely segíti a tájékoztatásukat, s érezzék, hogy közös a gond.

Törekszünk arra, hogy ezek a célkitűzések a napi gyakorlatban is megvalósuljanak, a megvalósulás színvonala megnyugtató és kielégítő legyen.

14.4. Helyi, regionális, országos, támogatások megszervezése

Iskolánk évek óta szorosan együttműködik a Smart Grant Alapítvánnyal, és az Öreghegyi KARITASZ csoporttal, akik segítséget adnak a szociális hátrányok csökkentésében (taneszközök, élelmiszer-csomagok, karácsonyi ajándékok, táboroztatások).

14.5. Napközi ellátás

A szociális hátrányokkal küzdő családok gyermekei napközis ellátásban részesülhetnek, ahol biztosítani lehet a rendszeres étkezést, felzárkóztatást, tehetséggondozást, szabadidő eltöltését, egészséges életmód kialakítását, értékek őrzését, felügyeletet.

14.6. Táborozási hozzájárulások

Pályázatoknak, Öreghegyi KARITASZ-nak köszönhetően a rászoruló tanulóinknak segítséget tudunk nyújtani a táborozási költségek csökkentésében. Erzsébet tábor lehetőségének igénybevétele.

14.7. Ösztöndíjak

Ösztöndíj lehetőségekről felvilágosítást, segítséget adunk a szülőknek, tanulóknak (pl.: Tóth István és Tóth Terézia ösztöndíj).

14.8. Pályázatok

A helyi és az országos pályázatokat folyamatosan figyelemmel kísérjük. A szociálisan hátrányos helyzetű tanulóinkat érintőkre lehetőségeink szerint pályázunk (pl.: élelmiszersomagok, művelődési lehetőségek).

1. EGÉSZSÉGNEVELÉSI, EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM

Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos nevelési elvek és pedagógiai feladatok

Napjaink közfelfogásában az egészség nem a betegség hiánya, hanem a testi, lelki, szociális jólét állapota. Az egészség olyan pozitív fogalom, amely a társadalmi, közösségi és egyéni erőforrásokat, valamint a testi-lelki képességeket hangsúlyozza.

Egészségfejlesztés folyamata magába foglalja a korszerű egészségnevelés, az elsődleges prevenció, a mentálhigiéne, az egészségfejlesztő szervezetfejlesztés, az önségítés feladatait, módszereit. Az egészségfejlesztés az a folyamat, amely képessé teszi az embereket (tanulókat) arra, hogy saját egészségüket felügyeljék és javítsák. A korszerű egészségnevelés egészség és cselekvésorientált tevékenység.

Az iskola az egészségfejlesztés egyik legfontosabb színtere, hiszen a családi környezet mellett a szocializációnak azt a színterét jelenti, amelyben mód nyílik az egészségesebb életvitel készségeinek, magatartásmintáinak kialakítására és begyakorlására. Feladatunk, hogy egészséges életmódra neveléssel segítsük hozzá a tanulókat az egészséges testi és lelki állapotuk örömteli megéléséhez.

A tanulóinkat arra ösztönözzük, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a testi higiéniára, a mozgásra. Legyenek képesek lelki egyensúlyuk megővésére, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére. Motiváljuk és megsegítjük a tanulókat a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében.

Az egészséges életmód kialakítására irányuló módszereink:

- információközlés, felvilágosító előadások, bemutatás
 - o baleset- és munkavédelmi oktatás (pedagógusoknak, diákoknak),
 - o tantárgyakba beépített egészségnevelés: osztályfőnöki óra, testnevelés óra, biológia óra,
 - o tanórai foglalkozások során oktató, nevelő tevékenységben folyamatosan,
 - o különböző alkalmi kiadványok segítségével.
- prevenció, kötelező szűrővizsgálatok, szervezett speciális tanácsadás
 - o iskolaorvos, iskolavédőnő által végzett szűrések (látás, hallás, vérnyomás, testsúly stb.),
 - o ortopédiai szűrések (lúdtalp, gerincferdülés), fogorvosi szűrés,
 - o 1. osztályosok szűrése (logopédus)
 - o állóképesség mérés (testnevelés órán), pályaalkalmassági vizsgálat,
 - o drog-prevenció (osztályfőnöki órán),

- tanulási és/vagy magatartási problémával küzdő gyermekek nevelési tanácsadóba irányítása.
- közvetlen hatású iskolai tevékenységek
 - az iskolai házirend és napirend alkalmazása, (viselkedés, öltözködés, életvitel stb.)
 - mindennapos testnevelés,
 - iskolai étkeztetés,
 - szabadidős tevékenység (tömegsport, kirándulás, sportvetélkedők, játékszervezés stb.)
 - iskolai rendezvények,
 - családlátogatások (osztályfőnök, gyermek- és ifjúságvédelmi felelős).

A gyermek legalapvetőbb – iskolán kívüli - közössége a család. A család meghatározza, formálja, befolyásolja a gyermek fejlődését, a másokhoz való viszonyát. Alapvető szociális kötődéseket, formákat alakít ki, amelyeket a gyermek iskolába kerülésével hatékonyan lehet és kell is fejleszteni, alakítani. Szükség esetén a családi nevelés segítése is feladata az iskolának, az osztályfőnöknek vagy a gyermekvédelmi felelősnek.

Feladatunk, hogy a családdal együttműködve felkészítsük a tanulókat az önállóságra, a betegség-megelőzésre, továbbá a szabályok betartására a közlekedésben, a testi higiénében, a veszélyes körülmények és anyagok felismerésében, a váratlan helyzetek kezelésében.

1.1. Mi az egészség?

Az egészség nem a betegség hiánya, hanem a testi, lelki, szociális jól lét állapota. Az egészség kiteljesedésére az alábbi négy feltétel teljesülése adja a legnagyobb esélyt:

- ha az egyén társadalmilag integrálódik (családhoz, iskolai, munkahelyi és más közösséghez tartozik),
- ha a változó terheléshez alkalmazkodni tud,
- ha individuális önállóságát megőrzi, és végül,
- ha megteremti az összhangot a biogenetikai, a fizikai, a lelki és társadalmi lehetőségei közt.

Az egészség fontos eszköz életcéljaink megvalósítása során. Az egészség pozitív fogalom, amely a társadalmi, közösségi, és egyéni erőforrásokat valamint a testi- lelki képességeket hangsúlyozza.

1.2. Mi az egészségfejlesztés?

Az egészségfejlesztés az iskola egész életébe, mindennapjaiba beépülő tevékenység, magába foglalja a korszerű egészségnevelés, az elsődleges prevenció, a mentálhigiéné, az egészségfejlesztő szervezetfejlesztés, az önsegítés feladatait, módszereit.

Az egészségfejlesztés az a folyamat, amely képessé teszi az embereket az egészséget meghatározó tényezők felügyeletére és ezáltal egészségük javítására.

Az egészségfejlesztő gondolkodás túllép az egészségügyi ellátás keretein: az egészséget helyezi előtérbe, és az élet valamennyi területén felelőssége teljes tudatában figyelembe veszi, hogy az egyes döntéseknek, tevékenységi formáknak milyen következményei vannak az egészségre nézve.

1.3. Egészségnevelés

A korszerű egészségnevelés egészség és cselekvésorientált cselekvés. Az egészségfejlesztés és annak egyik megvalósulási formája a korszerű egészségnevelés az egészségi állapot erősítésére és fejlesztésére irányul.

Ide tartozik például:

- az egészséges táplálkozás,
- az aktív szabadidő eltöltés,
- a mindennapos testmozgás,
- a személyi higiéné,
- a lelki egyensúly megteremtése,
- a harmonikus párkapcsolat és családi élet kialakítása, fenntartása,
- az egészséges és biztonságos környezet kialakítása,
- az egészségkárosító magatartásformák elkerülése,
- a járványügyi és étel-miszer biztonság megvalósítása.

1.4. Helyzetelemzés, helyzetkép

A harmadik évezredben egy szabad, magabiztos és produktív társadalom kialakítása lenne számunkra kívánatos. Ez a társadalom az emberi méltóságot, a testi, lelki és szociális jólétet valamint az alkotóképességet kiemelt fontosságúnak tartja. Az utóbbi évtizedekben kedvezőtlenül alakult a népesség egészségi állapota. A helyzet kialakulásáért az egészségtelen életmód, a hiányos egészségkultúra, a környezeti tényezők és a hiányos prevenció tevékenység felelős. Az egészségtelen életmód egyes elemeit illetően (dohányzás, alkoholfogyasztás, táplálkozási szokások, mozgáshiány) Magyarország a nemzetközi statisztikák élén foglal helyet. A halálozások felét az önpusztító életmód következményeként kialakult megbetegedések okozzák. Az egyének egészségi állapota szorosan összefügg társadalmi-gazdasági státuszukkal, jövedelmi helyzetükkel.

A kedvezőtlen halálozási arányokért az alábbi kockázati tényezők felelősek: a mozgásszegény életmód, az egészségtelen táplálkozás, a dohányzás, a mértéktelen alkoholfogyasztás, az egészséget károsító környezet hatásai, felelőtlen magatartás a közlekedésben, a ház körüli tevékenységekben, az élet megpróbáltatásaival való megbirkózás képességének hiánya és a rendezetlen, felelőtlen párkapcsolatok.

Mindezek a hatások a mi iskolánkban is érzékelhetők, ezért az egészségfejlesztési és egészségnevelési feladatok mindig fontos szerepet játszottak munkánk során. Az osztályfőnökök, és szaktanárok vezetésével régóta folyik prevenció és felvilágosító munka, elsősorban a dohányzás, az alkohol és az utóbbi időben az AIDS, a drogok valamint az egészséges táplálkozással kapcsolatos témakörökben. A szaktanárok és az osztályfőnökök mellett fontos segítői e tevékenységnek az

iskolaorvos, a védőnők, a gyermek és ifjúságvédelmi felelős, a drogügyi koordinátor az ÁNTSZ, a Gyermekjóléti szolgálat, a nevelési tanácsadó munkatársai és a szülői munkaközösség. A közlekedésbiztonságról és a bűnmegelőzésről a rendőrség munkatársai tartanak rendszeresen előadásokat.

1993. óta (ekkor fejeződtek be az iskola felújítási munkálatai) az iskolai környezet is nagyban segíti a munkánkat. A tágas, világos osztályterem, zöld növényekkel teli hangulatos folyosók és aulák, a gyerekek rajzaival díszített falak, a tiszta, rendezett udvar, az árnyas játszópark, valamint a mozgásra csábító sportpályák mind-mind hozzájárulnak oktatói és nevelőmunkánk sikeréhez. A környezet fontos tényező, hiszen maga az egészség is attól függ, hogy az egyén harmóniában van-e a külső (és belső) környezetével.

Mindezekre kezdetektől nagy hangsúlyt fektettünk, diákjainkkal igyekeztünk megismertetni az egészséges életmód ismérveit, de ugyanígy fontos szerepet kapott oktató-nevelő munkánk során a környezettudatosságra nevelés is. Sokéves tapasztalatainkra és értékes hagyományainkra építve először 2005-ben, majd 2008-ban és 2011-ben pályáztunk az „Ökoiskola” címre, amelyet meg is kaptunk. 2012 óta pedig – eddigi magas színvonalú munkánk elismeréseképpen – az „Örökös ökoiskola” címmel büszkélkedhetünk.

Jövőkép

Az iskolai egészségnevelésnek ahhoz kell hozzájárulnia, hogy a tanulók kellő ösztönzést és tudást szerezhessenek egy személyes és környezeti értelemben egyaránt ésszerű, a lehetőségeket felismerő és felhasználni tudó, egészséges életvitelhez. Ehhez arra van szükség, hogy az egészséggel összefüggő kérdések fontosságát értsék, az ezzel kapcsolatos beállítódások szilárdak legyenek, s konkrét tevékenységekben alapozódhassanak meg.

Az egészséges életmód, életszemlélet, magatartás szempontjából lényeges területek az alábbiak:

- önmagunk és egészségi állapotunk ismerete,
- az egészséges testtartás, a mozgás fontossága,
- az értékek ismerete,
- az étkezés, a táplálkozás egészséget befolyásoló szerepe,
- a betegségek kialakulása és gyógyulási folyamat,
- a barátság, a párkapcsolatok, a szexualitás szerepe az egészségmegőrzésben,
- a személyes krízishelyzetek felismerése és kezelési stratégiák ismerete,
- a tanulás és a tanulás technikái,
- az idővel való gazdálkodás szerepe,
- a rizikóvállalás és határai,
- a szenvedélybetegségek elkerülése,
- a tanulási környezet alakítása,
- a természethez való viszony, az egészséges környezet jelentősége.

1.5. Az egészségnevelési program célja

A tanulók ismerjék meg az egészségvédelem kiemelt kérdéseit:

- az életkorral járó biológiai és életmódi tennivalókat,
- erősítsék és fejlesszék az egészséges életvitelhez szükséges képességeket,
- ismerjék meg az egészségre káros szokások biológiai- élettani-pszichés összetevőit:
 - o alkoholfogyasztás,
 - o dohányzás,
 - o inaktív életmód,
 - o helytelen táplálkozás,
 - o drogfogyasztás,
- társas kapcsolatok egészségi-etikai kérdéseit.

Ezen értékek birtokában képesek legyenek egészségük megőrzésére, betegségek megelőzésére, az egészséges személyiség kimunkálására, a helyes magatartás kialakítására.

1.6. Az ebből adódó feladatok

- a legalapvetőbb egészségvédelmi ismeretek megismertetése, ismeretközlés, oktatás stb. útján
- az orvostudomány eredményeiből levonható helyes magatartásra, tevékenységre történő aktivizálás.

1.7. Tanulásszervezési és tartalmi keretek

1.7.1. Tanórán belül

Minden tantárgynak van csatlakozási pontja az egészségneveléshez.

Az életkori sajátosságokhoz is illeszkedő lényeges témák a következők:

- az egészséges táplálkozás témái,
- a szenvedélybetegségekkel való foglalkozás,
- a szexuális felvilágosítás-nevelés, a családtervezés alapjai,
- az AIDS, dohányzás, alkohol prevenció,
- a betegség és a gyógyulást segítő magatartás:
 - o elsősegélynyújtás,
 - o gyógyszerhasználat,
- a testi higiénia,

- a környezeti ártalmak:
 - o zaj,
 - o légszennyezés,
 - o hulladékkezelés,
- a személyes biztonság:
 - o közlekedés,
 - o rizikóállalás,
- a testedzés, a mozgás, a helyes testtartás.

1.7.2. Tanórán kívül

Téma megnevezése	Ehhez kapcsolódó tevékenység	Felelős
Fogászati hónap	Rajzverseny	szaktanárok
Takarítási Világnap	Takarítási és dekorációs verseny, rajzverseny	DÖK, osztályfőnökök
Egészséges táplálkozás, reformkonyha Törődj magaddal! (egészséges életmód témnapok)	Bio-büfé, vetélkedők	szaktanárok
Madarak és Fák Napja vagy Föld napja, Víz világnapja stb.	Akadályverseny	DÖK, szaktanárok
Egészségnap (pl. drog prevenció)	Előadások meghívott szakemberekkel	szaktanárok
Környezetünk	Tanulmányi séták és napközis foglalkozások	napközis nevelők
Takarékossági Világnap	Plakátverseny	szaktanárok

1.8. Közegészségügyi feladatok

Feladat megnevezése	Ebből adódó feladatok	Felelős	Határidő
Közétkeztetés	Tálalás biztonsága	ügyeletes tanárok, ételmezésvezető	folyamatos
Büfé	Választék bővítése	DÖK	Hosszú távú

Iskolaorvosi ellátás Pszichomotoros fejlődés, érzékszervi működés, mozgásszervek működése, golyvaszűrés, vérnyomásmérés	Kapcsolattartás a védőnőkkel	iskolaittkár	folyamatos
Baleset megelőzés	Balesetvédelmi oktatás	osztályfőnökök	folyamatos
Beteg gyerekek ellátása	Iskolaorvos értesítése	osztályfőnökök	folyamatos
Balesetvédelem, munkavédelem	Az elhasználódott bútorok cseréje	karbantartó	folyamatos
Ülésrend	időszakonként változtatás	osztályfőnökök	folyamatos

1.9. Az oktatási-nevelési tevékenység közegészségügyi feltételei

Feladat megnevezése	Ebből adódó feladatok	Felelős	Határidő
Az egészségügyi normák betartása (napi terhelés, szabadidő-igény)	mozgás a szabad levegőn a szünetekben	ügyeletes tanárok	folyamatos
Az iskolai helyiségek rendje	öltözőhelyiségek, tantermek, világítás, szellőztetés	ügyeletes tanárok	folyamatos
A személyi higiéné feltételei	mosdók felszerelése folyékony szappanadagolókkal, törölközővel	karbantartó	hosszú távú
Árnyékolás	sötétítőfüggönyök és rolók cseréje	karbantartó	hosszú távú

1.10. Az egészségnevelés helyi szintű tervezése

Témakörök	Évfolyam	Tantárgy	Tevékenységek, foglalkozások	Távlati cél
I. Önismeret	1-4.	Környezetismeret	1. Ki vagyok én?	Szabályok alkotása
		Környezetismeret	2. Én a társaim szemében	Reális önértékelés, önefogadás
		Környezet-	3. A másik ember is fontos	Az egyéniség tisztelete

Témakörök	Évfolyam	Tantárgy	Tevékenységek, foglalkozások	Távlati cél
		ismeret		
		Környezet- ismeret	4. Változásaim, hogyan fejlődöm	A szabályok fontosságának ismerete
		Környezet- ismeret	5. A pozitív én bemutatása a társaknak	
	5-8.	Osztályfő- nöki	1. Milyen vagyok? (Azonosságok, nemi különbözőségek)	Konfliktuskezelési képesség kialakítása
		Természet- ismeret	2. Leválás a családról, az önállósodás kezdete	Reális célok megfogalmazása
		Biológia	3. Készülődés a pályaválasztásra	Nemi identitástudat megerősítése
		Földrajz	4. Jövőkép, milyen lehetőségeim vannak	A nemi szerepek fogalma
		Technika	5. Hogyan építem önmagam?	
II. Én és helyem a környezetemben	1-4.	Környezet- ismeret	1. Közösségek	Társas viselkedés szabályszerűségeinek megismerése
		Környezet- ismeret	2. Én és a helyem a családban	Szerepvállalás
		Környezet- ismeret	3. Helyem az iskolában, osztályban	Áldozatvállalás
		Környezet- ismeret	4. Elfogadás, elutasítás	Figyelem irányítása
		Környezet- ismeret	5. Együttműködés	Tolerancia
	5-8.	Osztályfő- nöki	1. Én és a barátom	Tanuljon meg választani
		Természet- ismeret	2. Elfogadás, kizárás	A kritikai gondolkodás és döntés-hozás lépéseinek alkalmazása
		Biológia	3. Baráti társaságok, kortársak szerepe	Tanulja meg az érzelmeit kifejezni

Témakörök	Évfolyam	Tantárgy	Tevékenységek, foglalkozások	Távlati cél
		Földrajz	4. Barátság-, párkapcsolat	Felkészítés a felelősségteljes döntés képességére
		Technika	5. Felnőtté válás	Bizakodó, örülni tudó életattitűd
III. Egészséges és biztonságos élet	1-4.	Környezetismeret	1. Az egészség értéke életünkben	Önmagunkért és másokért érzett felelősség felkeltése
		Környezetismeret	2. Hogyan élhetek egészségesen	Az egészséget megőrző szokások kialakítása
		Környezetismeret	3. Növekszem, változom	Fizikai, intellektuális, tárgyszerű és szocializációs jellegzetességek
		Környezetismeret	4. Életrend, életritmus	Érték tudatosítása
	5-8.	Osztályfőnöki	1. Mi bánt engem? (válságos helyzetek)	Stressz helyzetek és kockázati tényezők felismerése
		Természetismeret	2. Mit tegyek? (probléma megoldása)	A veszteség kezelés módjai, konfliktuskezelési ismeretek
		Biológia	3. Az én "életösvényem"	A felelősséggel kezelt döntés
		Földrajz	4. Teendőim a teljes életért	Pozitív jövőkép kialakítása
		Technika		Belső harmóniára törekvés
				Alkotó életforma fogalma
IV. Veszélyeztető tényezők	1-4.	Környezetismeret	1. Veszélyes anyagok, helyzetek és tényezők az otthonunkban és a környezetünkben	A helyes szokásokat kialakító, rögzítő, követő magatartás
		Környezetismeret	2. Az egészséget károsító tényezők	Az érzelmi jellegű visszautasítás megalapozása
		Környezetismeret	3. Alkohol	
		Környezetismeret	4. Dohányzás	

Témakörök	Évfolyam	Tantárgy	Tevékenységek, foglalkozások	Távlati cél
	5-8.	Osztályfőnőki	1. Kísértésnek kitéve	A szenvedélybetegségek megakadályozása
		Természetismeret	2. Veszélyes és tiltott szerek	A helyzetfelmérésre és döntésre való képesség kialakítása
		Biológia	3. A drog fogalma, hatása a szervezetre, családra, társadalomra	A kockázat vállalásának pozitív és negatív következményei
		Földrajz	4. A drogok és a média	Tudatos választás, határozott visszautasítás
		Technika	5. A reklám hatása	Segítés másokon
			6. Vigyázok magamra, vigyáznak rám	
			7. Hová fordulhatok, kik segíthetnek?	
V. Óvd és vedd magad!	1-4.	Környezetismeret	1. Személyes biztonság: jogaim és kötelességeim	A megelőzés tudatának kialakítása
		Környezetismeret	2. Személyes biztonság: felelősségem	Együttműködés a családdal, társadalommal
		Környezetismeret	3. Véleményalkotás, ítéletalkotás	A megbízhatóság formálása
		Környezetismeret	4. Hogyan tudok visszautasítani? (kritikai gondolkodás)	
	5-8.	Osztályfőnőki	1. Visszautasítási technikák, döntéshozás	A magabiztos, szuverén egyéniség alapjai
		Természetismeret	2. A nemet mondás módjai: kiállítás	Perspektivikus célok és döntések
		Biológia	3. Határozott ellenállás, alkotó gondolkodás	Céltudatos kitartás
		Földrajz Technika	4. A következmények vállalása	

1.11. Módszerek

1.11.1. Hagyományos

- megfigyelés,
- személyes elbeszélgetés,
- minta-követés,
- szoktatás,
- egyéni és közös alkotómunka.

1.11.2. Interaktív, élményközpontú

- kirándulások (szülők bevonásával is),
- vetélkedők,
- akadályversenyek,
- délutáni szabadidős foglalkozások,
- filmvetítések,
- játékos csoportfoglalkozások,
- tisztasági és dekorációs versenyek.

1.12. Jogszabályi háttér

- 1) a 2003. évi LXI tv -nyel módosított 1993. évi LXXIX. tv. a Köznevelésről 48. § (3) bekezdés
- 2) a Nemzeti Alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 243/2003. (XII. 17) Korm. Rendelet
- 3) a 96/2000. (XII. 11) országgyűlési határozattal kiadott „Nemzeti stratégia a kábítószer-fogyasztás visszaszorítására”
- 4) a 1036/2003. (IV. 12) Korm. Határozat a 96/2000. Ogy. hat. rövid és középtávú céljainak végrehajtásával kapcsolatos kormányzati feladatokról
- 5) a 46/2003. sz. (IV. 16.) Országgyűlési határozat, az Egészség Évtizedének Johan Béla Nemzeti Programjáról
- 6) a nemdohányzók védelméről és a dohánytermékek fogyasztásának, forgalmazásának egyes szabályairól szóló 1999. évi XLII. törvény
- 7) az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. Törvény, 38. § (1) és (2) bekezdés
- 8) az iskola-egészségügyi ellátásról szóló 26/1997. (IX.3.) NM rendelet 2.és 3. sz. melléklete

9) a kötelező egészségbiztosítás keretében igénybe vehető betegségek megelőzését és korai felismerését szolgáló egészségügyi szolgáltatásokról és a szűrővizsgálatok igazolásáról szóló 51/1997. (XII. 18) NM rendelet

10) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv.

2. KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAM

2.1. Törvényi háttér

A program mellékletei tartalmazzák azokat a törvényi kereteket, illetve közoktatási stratégiai célokat, amelyeket a környezeti nevelési program elkészítésénél figyelembe kellett vennünk.

2.2. Helyzetkép

Belső helyzetkép: (Lásd: a nevelési program bevezetőjében)

2.3. Étkeztetés

Iskolánk étkezője tágas, világos, nagy befogadóképességű helyiség. Saját konyhánk van, az ételt itt főzi, egy gyermekétkeztetésre szakosodott vállalkozás. Az ételek minősége, tartalmassága megfelel a korszerű, az új törvényi előírások szerinti gyermekétkeztetés elvárásainak. Iskolánkban elegendő számú mosdóhelyiség található. A mosdók berendezése jó minőségű, az esetleges meghibásodásokat a karbantartók azonnal javítják.

2.4. Egyéb

Intézményünk takarítását külső vállalkozó végzi. A vele való egyeztetés az iskolavezetőség teendője.

2.5. Előélet, hagyományok a környezeti nevelés területén iskolánkban

- A délutáni, rendszeres sportolási lehetőségek a gyermekek mindennapi testmozgását szolgálják a mindennapos, órarendbe épített testnevelés tanórák mellett.
- A Kihívás Napja, Mobilitási hét, és a (DÖK) diákönkormányzati nap programjait (sport, akadályversenyek, túra) is mindig a környező természeti adottságokat kihasználva tervezzük.
- Minden tanévben jeles napjainkat hagyományőrző népszokás felelevenítésével ünnepeljük meg (betlehemezés, kiszézés, balázsolás, Mihály napi vásár).
- A Föld Napja, és a Víz Világnapja alkalmából témahetet tartunk, ahol változatos feladatokkal és programokkal dolgozunk fel egy-egy kapcsolódó témát. Az elkészült munkákból (plakátokból, rajzokból) kiállítást készítünk.
- Madarak és Fák Napján játékos akadályversenyt rendezünk a gyerekeknek.

- Karácsonykor együtt, és családi karácsonyok formájában is ünnepelünk, mélyítve ezzel az összetartozás, szeretet érzését, és észrevetve az ünneplés fontosságát.
- Hagyományos karácsonyi és húsvéti kézműves játszóházaink és a „tojáskereső” versenyek (alsós diákoknak) is a környezeti nevelés megannyi színterei.
- Iskolánk dekorációs anyagát rendszeresen újítjuk, sok időt és energiát fordítunk az esztétikus környezetre.
- Iskolai összejöveteleink, ünnepeink hangversenyeink gyakori színtere az intézmény lombos, fás parkja, udvara.
- A „Közlekedési Hétpólya” versenyébe rendszeresen, évről évre bekapcsolódunk.
- Minden osztályunk osztályfőnökével egy vagy több napos tanulmányi kiránduláson vesz részt. Itt kiemelt szerepet kap a környezeti nevelés megannyi területe. Ezen programokhoz szükséges anyagi feltételeket pályázati lehetőségekből illetve szülői támogatással teremtjük elő. (Természetesen ez a szülői elvárásnak megfelelően, szülői kérésre valósulhat csak meg.)
- A közeli arborétumban, Pákozd mellett, egy napos erdei iskolai programokon is részt szoktunk venni. Itt szaksegítséget kapunk a szabadban eltöltött tanórákhoz és a kiállítási anyag tanulmányozásához.
- A közeli túraútvonalakat, tanösvényeket gyakran keressük fel osztályainkkal az őszi és tavaszi időszakban.
- A környéken tanulmányi sétákat teszünk. Pl. őszi termések, levelek gyűjtése, vagy ismerkedés a helyi természeti és kulturális értékekkel.

Az iskolai hagyományos programjaink a környezeti nevelést, tantárgyi koncentrációt és integrációt megvalósítva képviselik.

Ezen – immár hagyományos – tevékenységek, programok megvalósítását a továbbiakban is feladatunknak tekintjük és a környezeti nevelési céljaink megvalósítását segítik.

2.6. Erőforrások

A környezeti nevelési munkánk céljainak eléréséhez elengedhetetlen feltétel, hogy az iskolai élet résztvevői egymással, valamint külső intézményekkel, szervezetekkel jó munkakapcsolatot, együttműködést alakítsanak ki. A résztvevők és a közöttük kialakuló együttműködés egyben környezeti nevelési munkánk erőforrása is.

2.6.1. Belső személyi erőforrások

Iskolavezetőség

Támogatja a környezeti nevelési programokat. Az anyagi erőforrások előteremtésében segít.

Pedagógusok

Tantárgyukban segítenek a környezeti nevelési célok megtalálásában, tantárgyukba beépítik és tanítják az egyes környezeti tartalmakat (természetvédelem modul). Odafigyelnek környezettudatos, példamutató magatartásukra. Fontos annak a belátása, hogy a környezeti nevelés minden tanár feladata, bármilyen szakos legyen is. Aktívan részt vesznek a környezeti nevelési programokon és segítenek a szervezésben, lebonyolításban. A célok megvalósulása érdekében együttműködnek egymással és a diákokkal. (Itt kiemelkedő szerep jut az osztályfőnököknek.)

Diákok

Részt vesznek a környezeti nevelési programokon. Magatartásukkal, aktív részvétellel segítik elő a környezeti nevelési célok megvalósulását. Feladatuk, hogy vigyázzanak környezetükre, tartsák be a kulturált viselkedés alapszabályait (itt az osztályközösségeknek és az iskolai diákönkormányzatnak van nagy szerepe).

Iskolaorvos, védőnő

Feladatuk, hogy előadásokat tartsanak az egészséges életmódról, környezeti ártalmakról, és elvégezzék a szükséges szűrővizsgálatokat.

Technikai és adminisztratív dolgozók

Feladatuk, hogy elvégezzék az aktuális karbantartási munkákat. Hárítsák el a kisebb meghibásodásokat. Vegyenek részt azokban a környezeti nevelési feladatokban, amelyekben szükség van a segítségükre (pl.: madárodú készítése, zöldesítés stb.). Tartsák be ők is az energia- és vízgazdálkodás, hulladékkezelés gyerekek számára előírt szabályait.

Szülők

Fontos, hogy megerősítsék gyermekükben az iskolában tanult környezettudatos magatartást. Lehetőségükhöz mérten anyagi támogatást adjanak. A szülői ház és az iskola környezeti nevelési együttműködésével hosszabb távon formálódhat a társadalmi szemlélet is.

2.6.2. Külső személyi erőforrások***Fenntartó***

Az önkormányzattal az iskolavezetőség egyeztet. Az együttműködés az iskola életének egészét befolyásolja (Székesfehérvár Megyei Jogú Város Környezetvédelmi Bizottság Környezetvédelmi Iroda).

Környezeti neveléssel is foglalkozó intézmények

A múzeumok, állatkertek, nemzeti parkok látogatása elsősorban tanulmányi kirándulások alkalmával történik.

Civil szervezetek

Szakmai ismereteik, programjaik, előadásaik használhatók számunkra. (Gaja Környezetvédő Egyesület, Gajácska Egyesület)

Hivatalos szervek

Feladatuk az ellenőrzés, véleményükre építünk az iskolai környezet kialakításában.

Anyagi Források

- állami források pályázatai,
- önkormányzati források,
- iskolánk alapítványa,
- egyéb bevételek, például hulladékgyűjtésből származó bevétel (osztályonként).

2.7. Alapelvek, célok**2.7.1. Alapelvek, jövőkép, hosszú távú célok*****Általános célok, értékek a környezeti és egészségügyi nevelésben:***

Szeretnénk, ha iskolánk környezeti nevelése, az oktatás tartalma és módszerei az alábbi egyetemes célok elérését segítenék a hosszú távú fennmaradás és fenntarthatóság érdekében:

- Az egyetemes természetnek (a Világegyetem egészének), mint létező értéknek tisztelete és megőrzése, beleértve az összes élő és élettelen létezőt, így az embert is, annak környezetével, kultúrájával együtt.
- A Föld egészséges (természetes ökológiai) folyamatainak visszaállítása.
- A környezettel való harmóniára törekvés.
- A bioszféra és a biológiai sokféleség megőrzése.
- A környezettudatos magatartás és életvitel kialakítása, annak érdekében, hogy a felnövekvő nemzedék képes legyen a környezeti válság elmélyülését megakadályozni, elősegítve az élő természet fennmaradását és a társadalmak fenntarthatóságát.
- A környezet ismeretén és személyes felelősségen alapuló környezetkímélő magatartás – életvitelt meghatározó – erkölcsi alapelvvé válása.
- A tanulók érzékennyé tétele a környezet állapota iránt.

Az iskola jövőképe

Napjainkban nem elég, ha csupán a környezet védelmére neveljük tanítványainkat; be kell látnunk, hogy ennél többre van szükség. Tanítványaink gondolkodására, életmódjára, viselkedésmódjára szeretnénk hatni, hogy ők fogékonyságukkal, nyitottságukkal majd hatást gyakoroljanak a felnőttekre is. Célunk tehát a környezeti kultúrára, a környezettel való együttélésre nevelés. Nem csak ismeretátadás, hanem a teljes gyermeki személyiség fejlesztése. Segítségünkre lesznek ebben a természet csodái, a növények, az állatok, érzelmeink, a művészetek, a sport, a játék, a „felfedezések”, a tapasztalatokon alapuló ismeretszerzés. Így lesz élményteli a tanulás. Fontos, hogy minden tanár és tanító tegyen az ügy érdekében valamit a „közös kosárba”, hogy gyermekeink természetet szerető, védő, környezetüket óvó, fejlesztő, okos- és mértéktartó fölhasználókká

váljanak. Szeretnénk hozzájárulni ahhoz, hogy szép iskolánk és szűkebb, ill. tágabb környezetünk értékei fennmaradjanak.

Hosszú távú célok

Itt olyan alapelveket, értékeket, célokat fogalmazunk meg, amelyeket környezeti nevelésünkben figyelembe veszünk, mint kiindulási alapokat:

- az általános célokra vonatkozó érték és szokásrendszer érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása,
- rendszerszemléletre nevelés, holisztikus és globális szemléletmód kialakítása,
- fenntarthatóságra nevelés,
- környezettudatos magatartás és életvitel segítése,
- az egészség és környezet összefüggéseinek megláttatása,
- az életminőség fogyasztáson túlra mutató alkotóinak keresése,
- a létminőség választásához szükséges értékek, viselkedési normák megmutatása,
- együttműködésre, toleranciára nevelés,
- problémamegoldó gondolkodás, döntésképeség fejlesztése,
- a családi életre nevelés fejlesztése,
- a környezet értékei iránti felelős magatartás kialakítása, igény és akarat az értékek megőrzésére,
- a természeti és épített környezet szeretete, védelme,
- környezetkímélő, felelősségteljes, takarékos életvitel választásának ösztönzése.

2.7.2. Rövid távú célok és a hozzárendelt feladatok

1. A helyes döntések meghozatalához szükséges ismereteket át szeretnénk adni tanítványainknak.
 - Ez elsősorban a természettudományos tantárgyak tanórai és tanórán kívüli feladata.
 - Az örökös ÖKO iskolai program tanévenkénti megvalósítása, és fenntartása.
2. A már meglévő környezeti nevelési hagyományaink tanórai, és tanórán kívüli programjainak megtartása.
 - Az ezzel kapcsolatos feladatokat lásd az Előélet, hagyományok c. részben.
3. A pedagógusok és a szülők személyes példájukkal legyenek a környezettudatos életvitel hiteles terjesztői.

- Tantestületen belüli továbbképzések szervezése, szülői értekezletek tartása (meghívott előadóval) az adott témában.
 - Faliújságok készítése.
 - Személyes beszélgetések.
 - Egyéni továbbképzésekre jelentkezés (pl. DENSO Kft., Alcoa-Köfém Kft. Környezetvédelmi tudatosság fejlesztése az általános iskolákban).
4. Hagyományos értékek védelmére nevelés (család, iskola, település, nemzet szinteken).
- Ünnepek családi hangulatban, ünnepi műsorok bemutatása.
 - Vetélkedők szervezése (pl. névadónkról, környezetismereti vetélkedő).
 - A környék nevezetességeinek feltérképezése.
 - Könyvtári kutatómunka, gyűjtőmunka, folyóiratok olvasása.
 - Hagyományörzés (jeles napok megünneplése, faliújság készítés, kézműves foglalkozások tartása, természetes anyagok felfedezése a kézművességben).
 - Családi napok szervezése kirándulásokkal, túrákkal.
 - „Családi Nap” szervezése a szülők munkaközösségének, és az osztályfőnökök szervezésében főzéssel, játékos akadályversennyel a környezetvédelem, az egészséges táplálkozás, és egészségvédelem jegyében.
5. Hajlandóság ébresztése a gyermekekben az aktív részvételre, a „tenni akarás” kialakítása élményszerű ismeretátadással. Érzékennyé szeretnénk tenni a gyermekeket a harmonikus környezet szépségének befogadására, élvezetére.
- Minden órán feladatunk.
 - A tantárgyakon kívüli keretek mindegyikével törekszünk megvalósításukra.
 - Jeles napok (Víz Világnapja, Madarak és Fák Napja, a Föld Napja).
 - Művészeti tárgyak által (képzőművészet, ének-zene, kóruséneklés stb.).
 - Hitoktatás.
 - Színházlátogatás.
 - Zöldsarok létrehozása és gondozása a tantermekben.
6. A valóságos természeti és humán környezet megtapasztalása, megismerése; a megóvására, védelmére való törekvés.
- Egnapos erdei iskola szervezése (Pákozd, Arborétum).
 - Tanóra tartása a szabadban.
 - Jeles napok megünneplése.

- Tanulmányi kirándulások szervezése (ennek keretén belül ellátogatás múzeumokba, tanösvényekre, nemzeti parkokba, természetvédelmi területekre, vadasparkokba).
 - Természetvédelmi és környezetvédelmi feladatok adása.
 - Terepgyakorlatok.
 - Tanösvény felkeresése.
 - Természetvédelmi szervezetek munkájába való bekapcsolódás (pl. madáretetés).
 - Osztályfőnöki óra tartása környezetvédelmi témában.
 - DÖK nap.
 - Természetvédelmi versenyekbe való bekapcsolódás.
 - Rajzversenyek környezetvédelmi témákban.
7. A hétköznapi környezeti problémák megjelenítése szakórákon.
- Környezetszennyezés vizsgálata egyszerű kísérletekkel.
 - Csoportmunka alkalmazása, kísérletvégzés.
 - Kiállítások megtekintése.
 - Pályázatok figyelése.
 - Szemlélődés a természetben.
8. A tanulók problémamegoldó gondolkodásmódjának fejlesztése, az önálló ismeretszerzés képességének kialakítása.
- Készségfejlesztés, stratégiai gondolkodás fejlesztése.
 - Könyvtári kutatómunka, szakkönyvek forgatása.
 - Médiaanyagok felhasználása.
 - Számítógép használata, CD-k beszerzése.
 - Internet hozzáférés biztosítása.
9. Az iskola tisztaságának javítása, a szemét mennyiségének csökkentése.
- Folyosó és aulák díszítése, ízléses dekoráció.
 - Teremdekorációs verseny.
 - „Tiszta, rendes osztály” cím elnyerése verseny.
 - Portalanítás (lámpák, lambéria, magas helyek is).
 - Lábtörlőhasználat.
 - Tisztasági és rendfelelősök választása.

- Szelektív hulladékgyűjtés (elemgyűjtés), papírgyűjtési akció szervezése.
 - Váltócipő használat.
 - Tisztasági meszelés.
10. Az intézmény tárgyi környezetének tudatos és tervszerű fejlesztése (környezetbarát iskola, környezetkímélő működéssel). Taneszközeink fejlesztése.
- Az esztétikus tárgyi környezet fenntartása és fejlesztése.
 - Parkrendezés, avargyűjtés, faültetés.
 - Zöldesítés, fűnyírás, a homok cseréje.
 - Virágoskert (iskolakert) gondozása, (napközisek).
 - Virágládák beültetése, az öreg és fiatal fák megóvása.
 - Fajjátékok karbantartása.
 - A szertárak eszköztárának, felszereltségének bővítése (rendszeres figyelemmel kísérés).
11. A biztonságos közlekedés elősegítése, a közlekedési szabályok betartására nevelés.
- Kocsibejárónál szabálykövetés.
 - Közlekedési Hétpróba.
 - Kerékpárral közlekedők számára biciklitároló.
 - Kerékpáros biztonsági felszerelések viselésének ösztönzése.
12. Takarékoság az iskolában (víz, villany).
- Energiatakarékos izzók.
 - Csapok figyelemmel kísérése, javítása.
 - Csapok elzárása.
 - Villany leoltása.
 - Lehetőség szerint környezetbarát tisztítószer használata.
- A célok, – iskolánk környezeti nevelési programjának – megvalósításában kiemelt szerepet játszanak (a tantárgyakon kívül) az intézményben a sportfoglalkozások, a napközi foglalkozásai, tevékenységei és az osztályfőnökök.

2.8. Tanulásszervezési és tartalmi keretek

2.8.1. Tanórai keretek

Hagyományos tanórai foglalkozások

Minden, iskolánkban tanított tantárgyban helyet kap a környezeti nevelési tananyag, természetesen az egyes természettudományos tantárgyaknál nagyobb súllyal. A tanórákon azonban, tananyagon kívüli lehetőségek is vannak a környezetbarát életmódra nevelésre.

A környezeti nevelés helyi szintű tervezése a nem természettudományos tantárgyak lehetőségeinek áttekintésével:

Évfolyam	Tantárgy	Tartalmak	Tevékenységek
1-4. évfolyam	Magyar nyelv és irodalom	<ul style="list-style-type: none"> - A természeti és mesterséges ember alkotta környezet értékeinek, szépségeinek felfedezése. - Anyanyelvünk gazdagságának, szépségének meglátása. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ezen értékeket bemutató irodalmi alkotások (mesék, mondák, népdalok, versek) megismerése. - Érzelmek kifejezése anyanyelvünk segítségével. - Anyanyelvünk helyes használatára törekvés a szóbeli és az írásbeli kommunikáció során.
5-8. évfolyam	Magyar nyelv és irodalom	<ul style="list-style-type: none"> - A tájnyelv, a köznyelv és az irodalmi nyelv egymásra hatása. - Anyanyelvünk védelme. - A környezethez való, pozitív érzelmi és intellektuális közeledés elősegítése. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kommunikációs és beszédgyakorlatok, kapcsolatteremtés a természeti és az ember alkotta környezettel. - Médiaelemzés, vita. - Környezet- és természetvédelmi témájú könyvek, olvasmányok feldolgozása. - Drámajátékok.
5-8. évfolyam	Történelem Hon- és népismeret	<ul style="list-style-type: none"> - Az emberi tevékenységek természetetalakító hatása. - A környezeti változások gazdálkodásra, életmódra és a közösségi normák alakulására való hatása. - Hagyománytisztelet. - Az egész világot érintő globális problémák áttekintése. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ezen tartalmak értelmezése, az összefüggések meglátása, a hatások felfedezése. - Helyi történelmi értékek megismerése, kutatása. - Az egyén, az állam és a társadalom felelősségének, feladatainak megbeszélése.

Évfolyam	Tantárgy	Tartalmak	Tevékenységek
4-8. évfolyam	Idegen nyelv	<ul style="list-style-type: none"> - A természet szeretetének elmélyítése. - Hazai és külföldi környezeti problémák, és környezetvédelmi szervezetek munkájának megismerése. - Állampolgári felelősségtudat fejlesztése. 	<ul style="list-style-type: none"> - Idegen nyelvű szövegek feldolgozása a környezetvédelem tárgyköréből. - Ilyen témájú szövegek fordítása. - Kommunikációs gyakorlatok e témában.
1-8. évfolyam	Ének-zene Tánc és dráma	<ul style="list-style-type: none"> - A természeti és művészeti szépség rokonságának felfedezése. - A zene közösségteremtő szerepének észrevétele. - Az élő és az élettelen természet hangjai – akusztikus élményének – felfedezése. - A zene, az éneklés lélekszépítésének felfedezése. 	<ul style="list-style-type: none"> - A természet zenei ábrázolási módjainak megismerése zenehallgatással. - Népdalok megismerése. - Közös éneklés, kóruséneklés. - A zenei környezetszennyezés felfedezése az ellene való védekezés. - Népi gyermekjátékok megtanulása, néptánclépések elsajátítása.
1-8. évfolyam	Rajz Technika	<ul style="list-style-type: none"> - A természeti és művészeti szépség azonosságának felismerése. - A hagyományápolás, mint a fenntarthatóság egyik alappillére. - Műalkotások környezeti szempontú elemzése. 	<ul style="list-style-type: none"> - A természet képzőművészeti ábrázolásainak megismerése. - A népi építészet és díszítőművészet tanulmányozása. - Természetes alapanyagok használata. - Alkotások létrehozása. - Helyi, népi építészeti emlékek felkutatása.
1-8. évfolyam	Testnevelés	<ul style="list-style-type: none"> - A környezeti hatások és az egészséges testi fejlődés összefüggésének felismerése. (Komplexitás.) - A testnevelés és a sport az élményszerű tapasztalatszerzés eszköze az emberi kapcsolatokban. - A környezetszennyezés hatásának meglátása. 	<ul style="list-style-type: none"> - Szabadban tervezett tanórák, mozgás, sportolás, játék az udvaron. - Labdajátékok, mozgásos társasjátékok. - Régi magyar, népi játékok megismerése. - A szép, rendezett környezet megőrzése.

Évfolyam	Tantárgy	Tartalmak	Tevékenységek
5-8. évfolyam	Osztályfőnöki	<ul style="list-style-type: none"> - A környezethez való helyes viszony alakítása. - A környezet megóvása, szépítése, otthonossá tétele, igényes, gondos alakítása. - A mindennapi problémák felismerése. 	<ul style="list-style-type: none"> - Beszélgetés. - Személyes kapcsolatok kialakítása. - Közösségépítés. - Együttes tevékenységek. - Életmódminták elemzése, a megoldások keresése. - Szituációs játékok.

Iskolánkban a természettudományos tantárgyak mindegyike céljaival, feladataival, és teljes tananyagával a környezeti nevelést szolgálja.

Így ezen tantárgyak esetében a környezeti nevelés helyi szintű tervezésekor a tanterv és a tanmenetek az irányadók.

Az alsó tagozatos környezetismeret tantárgy helyi tantervében megjelöltük, hogy mely tananyag biztosítja az egészségügyi- és mely tananyag szolgálja a környezeti nevelési tartalmakat.

A felsős természettudományos tantárgyak esetében a szakos tanárok tanmenetükben megjelölik az egészségi- és környezeti nevelési tartalmakat.

Nem hagyományos tanórai foglalkozások

- Egynapos erdei iskola
- Jeles napok
- Terepgyakorlatok
- Nem tanteremben tartott óra
- Témahét ünnepi órái

2.8.2. Tanórán kívüli lehetőségek:

- Tanulmányi kirándulás
- Akadályverseny
- Környezetismereti, városismereti verseny
- Tanösvény
- Iskolakert
- Érzékelést fejlesztő, szituációs és drámajátékok
- Kézműves foglalkozások
- Akciók (pl. Takarítási Világnap)

- Vetélkedők
- Tanulói pályázatok
- Kiállítás rendezése
- Parkszerépítés, faültetés, iskolazöldítés
- Kutatómunka, gyűjtőmunka
- Múzeum, gyűjtemény, kiállítás, állatkert látogatása
- Versenyek
- Szakkör
- „DÖK” nap
- Sportnap (Kihívás Napja), ISK programjai
- Szelektív hulladékgyűjtés
- Kapcsolattartás civil szervezetekkel
- Városi ünnepekhez való csatlakozás
- Napközis szabadidős foglalkozások
- Előadások megtekintése
- Szülői értekezletek
- Termék tisztasági- és szépségversenye

2.9. Módszerek

(Amelyek a környezeti nevelésben jól alkalmazhatók.)

JÁTÉKOK	Szituációs-, memóriafejlesztő-, kombinációs-, érzékelést fejlesztő, ráhangolást segítő-, bizalomerősítő-, kapcsolatteremtést segítő játékok Drámapedagógia
TEREPGYAKORLATI MÓDSZEREK	Terepgyakorlatok Egyszerű megfigyelések Célzott megfigyelések, mérések
AKTÍV, KREATÍV MUNKA	Természetvédelmi és fenntartási munkák Madárvédelmi feladatok Szelektív hulladékgyűjtés Rend-, és tisztasági versenyek
KÖZÖSSÉGÉPÍTÉS	Csoportszervezés a környezet- és egészségügyi nevelés érdekében

	Felelősök választása
MŰVÉSZETI KIFEJEZÉS	Vizuális művészet a környezeti nevelésben Irodalmi alkotások Zeneművészet Népművészet Esztétikai érzékenység és élmény fejlesztése A tanulók önkifejezése a művészetek nyelvén

2.10. Taneszközök

Az iskola rendelkezik azokkal az alapvető oktatási eszközökkel, szakkönyvekkel, amelyek a környezeti nevelési munkához szükségesek. Folyamatosan bővítenünk kell azonban a kínálatot (pl.: szakkönyvek, elektronikus anyagok, természetfilmek, vásárlásával), ill. a szemléltetőeszközöket, vizsgálati eszközöket, stb. fejleszteni, pótolni kell, lépést tartva a fejlődéssel.

A gyermekek tankönyveit és a kézműves foglalkozásokhoz, gyakorlati természetvédelemhez szükséges anyagokat, eszközöket ill. ezek jelentős részét a szülők biztosítják.

2.11. Kommunikáció

2.11.1. Iskolán belül

- értekezletek,
- faliújság,
- felelősök rendszere,
- DÖK,
- beszélgetések,
- iskolarádió,
- megbeszélések.

2.11.2. Iskolán kívül

- tájékoztató füzet,
- szülői értekezletek,
- iskolaszék,
- SzMK–megbeszélések,
- önkormányzati nyílt ülések,
- elektronikus levelek,

- faxok,
- levelek,
- plakátok,
- szórólapok.

2.12. Minőség-ellenőrzés

A környezeti és egészségvédelmi nevelés eredménye nem mérhető olyan egzakt módon, mint a tárgyi tudás. Az eredmények egyben a családi nevelés eredményei is.

A fejlődés folyamatos követése és az iskolai célokkal történő összevetése alapvető nevelői kötelességünk. Tanulóink környezeti neveltségi szintje és beállítódásának értékelése magatartásuk és szorgalmuk minősítésében is megjelenik.

A félévi és az év végi értékelő nevelőtestületi értekezleten az iskolai munkatervben a környezeti nevelési tervek, feladatok is megvitatásra, elfogadásra kerülnek.

2.13. Továbbképzések

2.13.1. Belső

- nevelési értekezletek,
- tanfolyamok.

2.13.2. Külső

- különböző konferenciákon,
- rendezvényeken,
- akkreditált továbbképzéseken való részvétel.

2.14. A törvényi háttér

Környezeti Nevelési Programunk megírásakor az alábbi törvények és jogszabályok alapelveit tartottuk szem előtt:

- Az Egyesült Nemzetek Szervezetének 57. közgyűlése 2002 decemberében a 2005-2014 közötti évtizedet a Fenntarthatóságra nevelés évtizedének nyilvánította.
- Környezetvédelmi törvény (1995. évi LIII. Törvény 54.§ 1. cikkelye)
- Nemzeti Környezetvédelmi Program (a Kormány 2031/1998. határozata)
- A Természetvédelmi Törvény (1996. évi LIII. Törvény)
- Az Állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. Törvény
- Nemzeti Biodiverzitás Stratégia (1999.)

- A Hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. Törvény 54. §-a
- Törvény a halászatról és a horgászatról (1997. évi XLI. Törvény)
- A géntechnológiai tevékenységről szóló XXVII. Törvény 30. és 31. §-a

Közoktatási jogszabályok:

- A Közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. Törvény
- A Törvény 41. § 6. pontja
- A Nemzeti Alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 243/2003. sz. kormányrendelet
- A Nemzeti Környezeti Nevelési Stratégia (1998., 2003.)

Önkormányzati jogszabály:

- Az 1990. évi LXV: Törvény a helyi önkormányzatokról

2.15. A közoktatási stratégiai célok figyelembevétele

Az iskolai környezeti nevelési program elkészítése közben az alábbi (OM által 2003-ban megfogalmazott) közoktatási stratégiai célokat vettük figyelembe:

- az élethosszig tartó tanulás megalapozása a kulcskompetenciák fejlesztése révén,
- az oktatási esélyegyenlőtlenségek mérséklése,
- az oktatás minőségének fejlesztése,
- a pedagógus szakma fejlődésének támogatása,
- az Információs és Kommunikációs Technológiák alkalmazásának fejlesztése,
- az oktatás tárgyi feltételeinek javítása.

3. ISKOLAHASZNÁLÓK AZ ISKOLAI KÖZÉLETBEN

3.1. Diákönkormányzat

A diákönkormányzat az iskola tanulóinak érdekvédelmi és jogérvényesítő szervezete. A diákönkormányzat saját szervezeti és működési szabályzata szerint működik. Jogait a hatályos jogszabályok, joggyakorlásának módját saját szervezeti szabályzata tartalmazza. A működéséhez szükséges feltételeket az intézmény vezetője biztosítja a szervezet számára.

A diákönkormányzat feladata:

- olyan közös érdekeken alapuló közös és konkrét célok kijelölése, amelyek nem sértik az egyéni érdekeket, azokkal összhangban vannak,

- a kialakított, meglévő vagy hagyományokon alapuló közösségi munkálatok, közösségépítő tevékenységek fejlesztése, a régi tevékenységek mellett új hagyományok teremtése,
- olyan tevékenységek szervezése, amelyek értékes kulturális vagy társas élményeket keltenek a közösség tagjaiban, és ezzel erősödik, fejlődik maga a közösség,
- a közösség iránti felelősségérzet, felelősségtudat kialakítása, fejlesztése,
- a közösség érdekeit szolgáló, cselekvésre készítő tevékenységek szervezése,
- olyan közösség kialakítása, fejlesztése, amely büszke saját közösségének sikereire, értékeli más közösségektől megkülönböztető tulajdonságait.

Nagyon fontosnak tartjuk, hogy a tanulók személyes tapasztalatokat szerezzenek az együttműködés, a környezeti konfliktusok közös kezelése és megoldása terén. Ennek egyik igen fontos színtere a diákönkormányzat.

Tudatosítjuk a közösség demokratikus működésének értékét. Itt minden osztály képviselteti magát, s az osztályok a képviselőik által adnak hangot, tesznek javaslatot és véleményeznek az iskolai élettel kapcsolatban.

Elmondják társaik pozitív és negatív véleményét, igényeit, problémáit az iskolavezetés felé. A diákönkormányzat vezetője pedig közvetíti feléjük az iskolavezetés célkitűzéseit, kéréseit.

Tevékenységük sokrétű:

- bekapcsolódnak a házirend kialakításába; társaik, az osztályközösség javaslatát közvetítve,
- részt vesznek az iskolai rend, fegyelem biztosításában részt vesznek a különböző rendezvények szervezésében, lebonyolításában (sportnap, háziversenyek, kulturális gála, zenei gála stb.),
- iskolarádiót szerkesztenek, melynek segítségével információkat juttatnak el társaikhoz az aktuális feladatokról, de szórakoztató blokkokat is készítenek.

A diákönkormányzat működtetése jó lehetőséget ad arra, hogy tanulóink elsajátítsák a kommunikációs kultúrát

- a vélemények, érvek kifejtésének, értelmezésének, megvédésének lehetőségeit, szabályait,
- megismerkedjenek a feladatokkal, s azok megvalósítására ösztönözzenek; lássák a megoldást segítő, illetve akadályozó tényezőket.

Az egyes iskolai események, iskolán kívüli programok, versenyek eredményeiről, a különböző (pozitív és negatív) magatartásbeli megnyilvánulások értékelésére, ismertetésére értékelő fórumokon adunk lehetőséget:

- iskolagyűlés,
- tagozatgyűlés,
- osztálygyűlés,

- osztályfőnöki óra.

Ezekon a fórumokon értékeljük az adott közösség életét, munkáját, egy konkrét elvégzett feladatot, lehetőséget adva a magatartási és személyiségbeli sajátosságok megerősítésére. Ezek összehívására az iskola vezetősége, a diákönkormányzat vezetője, tanulói képviselője adhat javaslatot.

A közösségfejlesztés első és legfontosabb színtere az *osztályközösség*, ahol az osztályfőnök koordináló munkája adja a lehetőséget a közösségszervezés előrehajtásához. Kiindulópontjuk az iskolai szinten felmért hiányosságok elemzése, a tanulók aktív bevonásával a helyes út kijelölése.

Minden tanév első hónapjában a maguk által választott módszerrel: beszélgetés, kérdőív, pedagógiai szituációteremtés.

Mindezek közben tanulóink elsajátítják a kommunikációs kultúrát: a vélemények, érvek kifejtésének, értelmezésének, megvédésének, lehetőségeit, szabályait.

Fontos tudatosítanunk:

- tanórákon,
- osztályfőnöki órákon,
- tanórán kívüli tevékenységek során:
 - o osztálykirándulásokon,
 - o erdei iskolákban,
 - o egyéb szabadidős tevékenységek alkalmával,

hogy a kommunikációs kultúra részben a műveltség, a tudás alapja, részben az egyéni és a közösségi érdek érvényesítésének, egymás megértésének, elfogadásának, megbecsülésének döntő tényezője.

Számítástechnika órákon, informatikai szakkörökön megtanítjuk tanulóinkkal, hogy az új információkhoz a hagyományos úton kívül milyen módon juthatnak hozzá (internet, számítógépes programok), s ezeket az új IKT eszközöket tudják kritikai módon, szelektíven használni.

Olyan tanulókat nevelünk, akik a szűkebb és tágabb környezetük történelmi, kulturális és vallási emlékeit, hagyományait ismeri, ápolja. Ennek érdekében városnéző sétákat, országjáró kirándulásokat szervezünk az ország különböző pontjaira.

3.2. Az iskola és a szülői ház kapcsolata

Iskolánk valamennyi pedagógusa számára fontos a szülői házzal való jó kapcsolat. Ennek hagyományos fórumai a fogadóórák és a szülői értekezletek. A szülői vagy tanári kezdeményezésre nyílt tanítási napot vagy órát tartunk. TÁMOP 3.1.4 projekt kötelező feladata a nyílt nap megszervezése a kompetencia alapú oktatás bemutatásáért: szülőknek fenntartónak, érdeklődő intézményeknek. Egy-egy témáról szülőtanfolyamot szervezünk. Az osztályok rendezvényeinek mindenkor segítői, szervezői a Szülői Munkaközösség tagjai. A választmány tagjai felelősséggel nyilvánítanak véleményt az iskola fontos ügyeiben /házirend, tankönyv-segély, intézményvezetői pályázat/. Iskolánkban a szülők minden építő jellegű véleménye meghallgatásra kerül. További munkánkat e kérések, vélemények, figyelembevételével tervezzük, szervezzük meg.

3.3. Az iskola kapcsolatai más intézményekkel

Az intézmény számára meghatározó a közoktatás-irányítás helyi szervével való kapcsolat. Terveink készítésekor mindenkor figyelembe vettük a fenntartó elképzeléseit.

Gyermekvédelmi feladataink ellátásához nélkülözhetetlen a Gyermekjóléti Központtal, a család-gondozókkal, a Járási Gyámhivatallal való szoros kapcsolat.

Az integrált nevelésben résztvevő BTM ill. SNI-s tanulókat a Székesfehérvári Pedagógiai Szakszolgálat munkatársai irányítják hozzánk, és rendszeresen kontroll vizsgálatot is végeznek.

Szabadidős tevékenységünk szervezésében jó partnerek városunk közművelődési intézményei. (Öreghegyi Művelődési Ház, Szent István Művelődési Ház, Megyei Művelődési Központ, Szabadművelődés Háza, KÖFÉM Művelődési Ház)

4. A PEDAGÓGIAI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES NEVELŐ-OKTATÓ MUNKÁT SEGÍTŐ ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE

A feltételek közé tartozik az intézmény épületei, helyiségei, eszközei, felszerelései. A minden intézményben kötelező eszközök és felszerelések jegyzékét a nevelési oktatási intézmények működéséről szóló 1/1998. (VII. 24.) OM rendelet 7. sz. melléklete határozza meg.

Az intézményünkben a TÁMOP-3.1.4-08/2-2008-0064 pályázat módszertani és tartalmi fejlesztéseinek terjesztését támogató infrastruktúra fejlesztésére a 2009/2010-es tanévben került sor. A projekt kedvezményezettje Székesfehérvár Megyei Jogú város Önkormányzata. Intézményünk, mint feladat ellátási hely az átadott eszközöket használatba vette.

Megjegyzés: A fenntartóval egyeztetett eszközjegyzék külön mellékletben megtalálható.

19. A PEDAGÓGIAI PROGRAMMAL KAPCSOLATOS INTÉZKEDÉSEK

19.1. A pedagógiai program elfogadása, jóváhagyása

A pedagógiai programot a Székesfehérvári Kossuth Lajos Általános Iskola teljes nevelőtestülete fogadja el, és az intézményvezető hagyja jóvá.

19.2. A pedagógiai program érvényességi ideje

Az iskola 2013. szeptember 1-től szervezi meg nevelő és oktató munkáját e pedagógiai program alapján.

19.3. Értékelés, felülvizsgálat

- a fenntartó ellenőrzési terve alapján,
- a nevelőtestület kérésére,
- a MIP előírásai szerint.

19.4. A pedagógiai program módosítása

A pedagógiai program módosítására:

- törvényi rendelkezés,
- az iskola igazgatója,
- a nevelőtestület bármely tagja,
- a nevelők szakmai munkaközösségei,
- az iskola fenntartója tehet javaslatot.

A szülők és a tanulók a pedagógiai program módosítását a szülői, illetve diákönkormányzat képviselői útján javasolhatják.

A pedagógiai program módosítását a nevelőtestület fogadja el, és az a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé.

A módosított pedagógiai programot a jóváhagyást követő tanév szeptember 1-től kell bevezetni.

19.5. Nyilvánosságra hozatal

Pedagógiai programunk hozzáférhető. Az érdeklődők az iskola épületén belül elolvashatják (honlap, igazgatói, igazgatóhelyettesi iroda, könyvtár).

Székesfehérvár, 2013. augusztus 30.

Virágné Sziládi Judit
igazgató

Legitimációs lap

A pedagógiai programot megismerték, véleményezték, elfogadták.

Az értekezletek jegyzőkönyvei, jelenléti ívei megtalálhatók a dokumentációban.

Székesfehérvár, 2013. augusztus 30.

A nevelőtestület nevében:

/ Virágné Sziládi Judit /
igazgató

A szülői munkaközösség nevében:

a választmány elnöke

a DÖK felnőtt vezetője